

На основу члана 56. Статута Града Ниша ("Службени лист Града Ниша", број 88/2008), члана 39. Пословника о раду Градског већа Града Ниша ("Службени лист Града Ниша" број 101/2008, 4/2009, 58/2009, 25/2011 и 27/2011) и члана 12. Правилника о поступку припреме, израде и доставе материјала ("Службени лист Града Ниша", број 125/2008)

Градско веће Града Ниша, на седници од 10.01.2012. године, доноси

РЕШЕЊЕ

I Утврђује се Предлог решења о давању сагласности на Годишњи програм рада за 2012. годину Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“ Ниш са Годишњим финансијским планом за 2012. годину.

II Предлог решења о давању сагласности на Годишњи програм рада за 2012. годину Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“ Ниш са Годишњим финансијским планом за 2012. годину доставља се председнику Скупштине Града Ниша ради увршћивања у дневни ред седнице Скупштине Града.

III За представника предлагача по овом предлогу на седници Скупштине Града Ниша, одређује се Марина Миланов, директорка Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“ Ниш.

Број: 18-38/2012-03

У Нишу, 10.01.2012. године

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НИША

ПРЕДСЕДНИК

мр Милош Симоновић

На основу члана 37 Статута Града Ниша ("Службени лист Града Ниша", број 88/08) и члана 15. Одлуке о оснивању Установе за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“ Ниш („Службени лист Града Ниша“ број 12/1994, 8/2009 и 94/2010),

Скупштина Града Ниша, на седници одржаној _____2012. године, доноси

РЕШЕЊЕ

I ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на Годишњи програм рада за 2012. годину Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“ Ниш, усвојен Одлукама Управног одбора Центра, број 343/1 и 343/2 од 12.12.2011. године, са Годишњим финансијским планом за 2012. годину, усвојен Одлуком Управног одбора Центра, број 343 од 12.12.2011. године.

II Решење доставити: Центру за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“ Ниш, Управи за дечију, социјалну и примарну здравствену заштиту и Управи за финансије, изворне приходе локалне самоуправе и јавне набавке.

Број :
У Нишу

СКУПШТИНА ГРАДА НИША

ПРЕДСЕДНИК

Проф. др Миле Илић

О б р а з л о ж е њ е

На седници одржаној 12. 12. 2011. године Управни одбор Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју "Мара" Ниш донео је Годишњи програм рада и План финансијског пословања Центра за 2012. годину.

Законом о јавним службама и Статутом града Ниша, утврђена је надлежност Скупштине града Ниша о давању сагласности на Програм рада установа чији је оснивач град.

Годишњим програмом рада Центра за 2012. годину планиране су активности Центра на увођењу нових и модернијих садржаја и видова третмана у рехабилитацији особа са менталним сметњама.

Унапређење и хуманизација услова живота и рада особа са сметњама у менталном развоју, у последње време постаје предмет интересовања друштва, чији је циљ да се овој категорији особа омогуће знатно бољи услови или чак и исти услови као они у којима живе њихови вршњаци кји немају ових проблема.

Да би дневни боравак био успешан он мора да задовољава потребе корисника, што подразумева да се услуге базирају на вештинама, потребама и интересовањима корисника.

У оквиру новог Закона о социјалној заштити *Програм рада и програм услуге* дневног боравка за децу и младе са сметњама у развоју конципиран је тако да следи постављене минималне стандарде за ову услугу социјалне заштите, заснован је на савременим приступима разумевања положаја и потреба деце и младих са сметњама у развоју али следи и капацитете које има локална заједница која развија ову услугу. Стога предвиђа модуле, основне и напредне програме услуге. Основни програм услуге по коме се у дневном боравку ради је окосница, база на коју се надограђују напредни програми, чије увођење је одређено обезбеђивањем средстава и унапређењем компететности особља и потребама конкретних корисника услуге дневног боравка

Посебни задаци васпитно-образовног рада саособама ментално ометеним у развоју су:

- развијање очуваних способности;
- унапређивање психомоторних способности;
- развијање радних и других навика;
- побољшање говорних и језичких потенцијала;
- усвајање елементарних практичних знања о природној друштвеној средини;

- развијање способности, навика и облика понашања неопходних за успешну социјализацију детета;
- сарадња са родитељима.

Планови Центра морају пратити и усклађивати се са концептом новог Закона о социјалној заштити односно, на променама у њему које су посебно велике у институционалној и регулативној сфери – увођење коморе социјалне заштите, лиценцирање стручних радника и пружалаца услуге, реформулисања функције контроле, стручног надзора и инспекције.

Национална стратегија у социјалној заштити подразумева смањење броја корисника у домовима и њихов смештај у дневне боравке и хранитељске породице. И с тим у складу мора се размишљати о проширивању капацитета, где би се Мара нашла као базична институција која би била носилац услуга у пружању подршке особама са сметњама у развоју.

ПЛАН ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ЦЕНТРА ЗА 2012.ГОДИНУ

План финансијског пословања Центра за 2012. годину сачињен је у сарадњи са надлежном Управом за дечију, социјалну и примарну здравствану заштиту и Управом за финансије града Ниша, имајући у виду да је град Ниш оснивач Центра и да се Центар финансира искључиво из буџета града Ниша.

Број поз иц.	Економ. класифик.	ОПИС	План за 2012.г
55	4110	Плате, додаци и накнаде запослених	19.921.000
	4111	Плате, додаци и накнаде запослених	19.921.000
56	4120	Социјални доприноси на терет послодавца	3.566.000
	4121	Допринос за ПИО	2,192.000.
	4122	Допринос за здравствено осигурање	1,225.000
	4123	Допринос за незапосленост	149.000
57	4130	Накнаде у натури	670.000
	4131	Накнаде трошкова за превоз на посао и са посла	670.000

58	4210	Стални трошкови	1,250.000
	4211	Трошкови платног промета и банкарских услуга	30.000
	4212	Енергетске услуге	920.000
—	4213	Комуналне услуге	90.000
—	4214	Трошкови комуникација	210.000
—			
59	4220	Трошкови путовања	110.000
	4221	Трошкови службених путовања у земљи	95.000
	4229	Остали трошкови транспорта	15.000
60	4230	Услуге по уговору	325.000
	4231	Административне услуге	
	4232	Компјутерске услуге	110.000
	4233	Услуге образовања и усавршавања запослених	125.000
	4236	Услуге за домаћинство и угоститељство	50.000
	4237	Репрезентација	40.000
61	4240	Специјализоване услуге	90.000
	4243	Медицинске услуге	15.000
	4249	Остале специјализоване услуге	75.000
62	4250	Текуће поправке и одржавање	260.000
	4251	Текуће поправке и одржавање зграде и објекта	220.000
	4252	Текуће поправке и одржавање опреме	40.000
63	4260	Материјал	900.000
	4261	Административни материјал	220.000
	4263	Материјали за образов. и усавршавање запослених	120.000
	4264	Материјал за саобраћај	250.000
	4267	Медицински и лабораторијски материјали	70.000
	4268	Материјали за одржавање хигиј.и угоститељство	220.000
	4269	Материјали за посебне намене	20.000
65	4820	Порези, обавезне таксе и казне	200.000
	4821	Остали порези	160.000
	4822	Обавезне таксе	40.000
66	5110	Зграде и грађевински објекти	4,800.000

67	5120	Машине и опреме	500.000
	5121	Опрема за саобраћај	200.000
	5122	Административна опрема	300.000
		У К У П Н О:	32,592.000

Управа за дечију, социјалну и примарну здравствену заштиту сматра да је предложени Програм рада и План финансијског пословања Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју "Мара" Ниш за 2012.годину сачињен у складу са позитивним прописима и да даје допринос ефикаснијем и потпунијем задовољавању социјалних потреба ове категорије грађана.

Управа за дечију, социјалну
и примарну здравствену заштиту
Н а ч е л н и к

Иван Николић

На основу члана 27.Статута Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју, Управни одбор је на седници одржаној дана 12.12.2011.године донео следећу:

ОДЛУКУ

Усваја се Годишњи програм рада Центра``Мара`` за 2012.годину.

Образложење

Директор Центра``Мара`` Марина Миланов поднела је предлог Годишњег програма рада Центра``Мара`` за 2012.годину.

Након изнетог предлога и дискусије, Управни одбор је једногласно усвојио предложени Годишњи програм рада Центра``Мара`` за 2012 годину, те је одлучено као у диспозитиву ове одлуке.

Заменик председника Управног одбора
Центра``Мара``

Слободан Давидовић

На основу члана 27.Статута Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју, Управни одбор је на седници одржаној дана 12.12.2011.године донео следећу:

ОДЛУКУ

Усваја се План финансијског пословања Центра``Мара`` за 2012.годину.

План финансијског пословања саставни је део Годишњег програма рада Центра за 2012 годину.

Образложење

Директор Центра``Мара`` Марина Миланов поднела је предлог Плана финансијског пословања Центра за 2012.годину.

Након изнетог предлога и дискусије, Управни одбор је једногласно усвојио предложени План финансијског пословања за 2012 годину, те је одлучено као у диспозитиву ове одлуке.

Заменик председника Управног одбора
Центра``Мара``

Слободан Давидовић

На основу члана 10. Став 2 и члана 40.став 1 тачка 2 Закона о Социјалној заштити(Сл.Гласник Р.Србије 24/2011) и чланова 10 до 14.Одлуке о правима из области социјалне заштите на територији Града Ниша(Сл.лист града Ниша бр.9/2008) као и Одлуке о изменама и допунама Одлуке о правима из области социјалне заштите на територији града Ниша (Службени лист Града Ниша бр.18/2009,91/2009, 77/2010,68/2011, Правилника о ближим условима за почетак рада и нормативима и стандардима за обављање делатности установе социјалне заштите за смештај деце и омладине ометене у развоју (Сл. Гласник РС 88/93), члана 8. Статута за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „ Мара“ Ниш, управни одбор је на седници –одржаној дана _____ донео:

Г О Д И Ш Њ И
П Р О Г Р А М Р А Д А
ЗА 2012.год.

ЦЕНТАР ЗА ДНЕВНИ БОРАВАК ДЕЦЕ ,
ОМЛАДИНЕ И ОДРАСЛИХ ЛИЦА
МЕНТАЛНО ОМЕТЕНИХ У РАЗВОЈУ

„МАРА“

ЗАМЕНИК ПРЕДСЕДНИКА

УПРАВНОГ ОДБОРА

Слободан Давидовић

С А Д Р Ж А Ј

- **УВОД**

- **ПЛАНОВИ РАЗВОЈА ЦЕНТРА**

- **ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ЦЕНТРА**

- **ГОДИШЊИ РАСПОРЕД РАДА ЦЕНТРА**

- **ОПШТИ ДЕО ГОДИШЊЕГ ПЛАНА И ПРОГРАМА
ВАСПИТНОГ РАДА**

У В О Д

Унапређење и хуманизација услова живота и рада особа са сметњама у менталном развоју, у последње време постаје предмет интересовања друштва, чији је циљ да се овој категорији особа омогуће знатно бољи услови или чак и исти услови као они у којима живе њихови вршњаци кји немају ових проблема.

Особе са сметњама у развоју имају апсолутно исте потребе као и типичне особе и то у области здравља, образовања, емоционалног и социјалног развоја, личног идентитета, породичних и друштвених односа, али је задовољавање тих потерба отежано због многобројних фактора који учествују у процесу развоја ометености, тако да је тим особама потребна посебна подршка која се може односити на области комуникације и интеграције, когнитивних способности и учења, емоционалног функционисања (или у неколико од ових области заједно) , како би оне задовољиле те потребе.

Друштвена интеграција означава да према особама са сметњама у менталном развоју треба имати исти однос као и према осталим члановима друштва, да им се пруже исте могућности да утичу на личне ситуације, као и да им се пружи продуктивна улога у формирању друштва у целини. Интегрисање особа са сметњама у менталном развоју треба да буде један основних настојања свих профила стручних лица, институција и родитеља.

ПЛАНОВИ РАЗВОЈА ЦЕНТРА

Да би дневни боравак био успешан он мора да задовољава потребе корисника, што подразумева да се услуге базирају на вештинама, потребама и интересовањима корисника.

Планирање усмерено ка особи представља основну могућност за кориснике да изразе сопствене жеље и да дођу до закључка о томе чиме желе да испуне живот. Овај начин планирања је и најбољи начин да особе препознају која врста подршке им је потребна и на који начин ће њихове потребе бити најбоље задовољене.

Живот већине људи укључује серије разних активности које одражавају њихова интегетесовања и животне изборе.. на сличан начин и особе са сметњама у развоју треба да имају приступ различитим активностима и исте могућности избора, које су засноване на њиховом начину живота и њиховом развоју. Дневни боравак треба да им помогне у томе, баш као и њиховим породицама. Активности у боравку треба да имају стварну сврху и кад год је то могуће спроводити их у заједници. Живот у заједници подразумева бивање на уобичајеним местима у уобичајено време – радним местима, радњама, спортским центрима..... Уколико активности треба да омогуће особама да изграђују сопствене животе у заједници, онда морају и бити спровођене у њој. Ово је двосмерни процес који је важан и за људе у заједници како би развили пуно разумевање онога што особе са интелектуалном ометеношћу могу да им понуде.

Оно што је битно је – БИТИ ДЕО ЗАЈЕДНИЦЕ НЕ ПОДРАЗУМЕВА САМО ДЕЛИТИ ИСТИ ПРОСТОР, већ бити виђен , бити укључен. То значи да активности треба усмеравати на развијању контаката с другим људима, за шта је потребна и одговарајућа подршка.

Национална стратегија у социјалној заштити подразумева смањење броја корисника у домовима и њихов смештај у дневне боравке и хранитељске породице. И с тим у складу мора се размишљати о проширивању капацитета, где би се Мара нашла као

базична институција која би била носилац услуга у пружању подршке особама са сметњама у развоју.

Планови Центра морају пратити и усклађивати се са концептом новог Закона о социјалној заштити односно, на променама у њему које су посебно велике у институционалној и регулативној сфери – увођење коморе социјалне заштите, лиценцирање стручних радника и пружалаца услуге, реформулисања функције контроле, стручног надзора и инспекције.

У оквиру новог Закона *Програм рада и програм услуге* дневног боравка за децу и младе са сметњама у развоју конципиран је тако да следи постављене минималне стандарде за ову услугу социјалне заштите, заснован је на савременим приступима разумевања положаја и потреба деце и младих са сметњама у развоју али следи и капацитете које има локална заједница која развија ову услугу. Стога предвиђа модуле, основне и напредне програме услуге. Основни програм услуге по коме се у дневном боравку ради је окосница, база на коју се надограђују напредни програми, чије увођење је одређено обезбеђивањем средстава и унапређењем компететности особља и потребама конкретних корисника услуге дневног боравка.

Напредни програми услуге дневног боравка су високо структурисани програми по концептуалном одређењу, садржају, методама и техникама рада. Усмерени су на стимулацију одређених линија развоја или развоја одређених вештина деце са сметњама у развоју, такође, на развој васпитне компетенције родитеља и сарадњу у заједници. Више различитих програма услуге чине скуп напредних програма преко којих се уводе стандарди високог квалитета. Реализују их сарадници који су прошли посебну обуку и имају потврђене компетенције за њихову реализацију.

У том смислу, можемо размишљати о допуни постојећих садржаја рада уз потребно усавршавање и едукацију кадра али само уколико оснивач тј. Град пружи подршку и помоћ.

Центар је остварио нове контакте и сарадњу у току 2011. године са установама и центрима у Србији, а у току 2012. године Центар ће наставити и проширити сарадњу и размену искустава у раду и узети активно учешће на стручним саветовањима и семинарима.

Циљеви посета и сарадње са истим или сличним установама и институцијама је размена искустава у раду са корисницима, нова сазнања и приступи у раду, практична искуства и проблеми у раду са лицима са менталним сметњама.

Ови планови развоја и рада морају се стално допуњавати и усавршавати, а све у складу са плановима оснивача Центра, материјалним могућностима, учешћима у пројектима, и најновијим сазнањима у области збрињавања деце са сметњама у развоју.

Центар ради сваког радног дана, од понедељка до петка у недељи, у времену, од 6:30 до 17:00 часова. Радно време установе је одређено Одлуком о оснивању Центра и исто одређује оснивач установе.

У оквиру датог **радног времена** изводе се радне активности по следећем распореду:

Рад са корисницима се одвија у времену од 06:30-17:00 часова. Простор који сада користимо намеће да се садржај рада одвија у 5 радних група и то: 3 групе за децу и омладину са умереним и тежим сметњама у развоју (група за најмлађе кориснике, група за кориснике са комбинованим сметњама и група за омладину), једна за кориснике са аутистичним спектром и једна група за кориснике старије од 30. година за очување њихових социјалних навика, знања и способности. Уколико услови дозволе и дође до решавања просторног проблема групе ће прерасти у радне јединице Центра, то јест у дневне боравке.

Административно-технички део установе, који обухвата заједничке службе свакодневно ради и то :

Служба одржавања хигијене од 06:30-18:30 часова.

Заједничке службе установе од 8-15 часова.

Дужина радног времена одређена је у складу са чланом 50. Закона о раду, одредбама Посебног колективног уговора за социјалну заштиту и Правилником о унутрашњој организацији послова и радних задатака у Центру. Распоред радног времена је одређен специфичностима послова и дужином рада у Центру и исти је прецизиран наведеним Правилником.

Нормативи за рад са корисницима у Центру су следећи:

За групе за децу и омладину са умереним и тежим сметњама у развоју до 6 корисника,

За групу са елементима аутизма до 5 корисника,

За групу старијих лица од 30 година до 10 корисника.

Тренутни састав корисника по старосној доби у установи је:

До 10 година старости 2 корисника.

Од 10-20 година старости 20 корисника.

Од 20-30 година старости 21 корисника.

Преко 30 година старости 18 корисника.

Ради бољег остваривања Плана рада, неопходна је стална сарадња са родитељима корисника, Заводом за ментално здравље у Нишу, центром за социјални рад и другим установама, институцијама и удружењима која у свом раду сублимирају и рад са популацијом са сметњама у развоју.

У том смислу, организоваће се периодични састанци са родитељима корисника, стручни састанци и саветовања, размена мишљења и искустава у раду са овом популацијом.

Због одржавања постигнутог нивоа рада у Центру, те потребом да исти добија на квалитету, Центар ће у складу са својим могућностима и у сарадњи са сличним установама, Факултетом за специјалну едукацију и рехабилитацију (бивши Дефектолошки факултет), Филозофским факултетом (департман за педагогију и департман за психологију) одржавати саветовања, упућивати своје раднике на стручне семинаре и саветовања.

У вези са својим радом и пословањем Центар је обавезан да води и следећу пословно техничку документацију:

- ❖ Индивидуални план подршке
- ❖ Дневник рада (свака група),
- ❖ Месечни план рада,
- ❖ Дневни план рада,
- ❖ Документацију о корисницима,
- ❖ Психолошка запажања и документацију,
- ❖ Здравствене картоне и картотеку,
- ❖ Књигу терапије,
- ❖ Периодичне извештаје о раду.

ГОДИШЊИ РАСПОРЕД РАДА ЦЕНТРА

У току 2012. Центар ће радити са корисницима сваког радног дана од понедељка до петка, осим у време годишњег одмора васпитног особља, државних и верских празника, у времену од 6,30 до 17,00 часова.

Укупно ће Центар у 2012. години радити 258 радна дана. Од тога са корисницима ће се радити 225 дана односно 2250 сати.

У Центру су планирана два прекида рада са корисницима и то:

-у јануару месецу 2012 .године у времену од 01.јануара до 09.01.2012.као новогодишњи и божићни одмор.

-летњи одмора за особље у раду са корисницима у Центру планира се у времену од 9 јула до 20 августа 2012.

Осам радних дана се неће радити због државних и верских празника.

Одмори у Центру се планирају на основу стручних мишљења, консултацијама са родитељима и усклађивања са другим установама и институцијама, као и економичности пословања установе.

ОПШТИ ДЕО ГОДИШЊЕГ ПЛАНА И ПРОГРАМА ВАСПИТНОГ РАДА

Да ли смо заборавили, или смо на најбољем путу, да заборавимо шта значи хуманост? Важи ли још увек она народна пословица: "Дрво се наслања на дрво, а човек на човека!" Хуманост је активан однос према људским вредностима и другим људима, посебно према онима који нису у стању да задовоље своје основне људске потребе.

Хуманост није обавеза, то је љубав, то је снага која доприноси човековој срећи.

Степен хуманости и развоја друштва огледа се у третману деце са сметњама у развоју. Пружање подршке за испуњење потреба ове деце и њихових породица је заједнички интерес целокупног друштва.

Особа ометена у развоју има тешкоће у развоју и није у могућности да постигне или одржи задовољавајући ниво здравља и развоја или чије здравље и развој могу значајно да се

погоршају без додатне подршке или посебних услуга у области здравствене заштите, рехабилитације, образовања, социјалне заштите или других облика заштите.

Ментална заосталост се најшире може сагледати као несразмера између способности детета и захтева који пред њега поставља средина у којој живи. Ова несразмера настаје или због умањених биолошких потенцијала или неадекватних социјално–културалних захтева и породичних услова у интелектуалном функционисању детета.

Сметње у менталном развоју повезујемо са успореним или неуједначеним развојем интелектуалних способности. Тешкоће код ове деце долазе до изражаја у когнитивном подручју (као тешкоће у процесу учења) и у подручју адаптивног понашања (као тешкоће у примени научених садржаја, тешкоће сналажења у новим ситуацијама, у области бриге о себи, комуникацији и социјалним вештинама).

За васпитање особа ментално ометених у развоју, стручњаци морају знати методе и принципе васпитног рада као и могућности ових лица у процесу васпитања. Пре свега потребно је што шире и потпуније познавање њихових психофизичких снага и способности, могућности њиховог развоја, нарочито развоја очуваних и мање оштећених снага и способности.

Васпитни рад са особама ментално ометених у развоју има за **циљ** да:

-истиче и обликује позитивне навике понашања, пре свега правилан однос према другим лицима, прихватање дисциплине, осећај дружељубља, правилан однос према својој и друштвемжној имовини и сличне облике друштвеног и моралног понашања,

-помогне овим особама да стекну основне радне, хигијенске и навике самопослуживања и старања о својим свакодневним потребама,

-у складу са њиховим интелектуалним способностима и могућностима омогући да овладају вештином комуницирања, да им пружи елементарна знања која ће им користити да боље разумеју и да се лакше сналазе, и да се боље прилагоде својој природној и друштвеној средини.

Свака особа поседује своје индивидуалне карактеристике па и особе које су ментално ометене. Не можемо очекивати да ће се особе које су сврстане у неку категорију, понашати на одређени начин. Напротив треба се ослободити стереотипија и констатација да ће се они понашати на одређени начин. На њих треба гледати као на особе које се међусобно разикују по својим личним карактеристикама, достигнућима, специјалним потешкоћама и потребама.

Напредак у раду са особама ментално ометених у развоју се може различито дефинисати, али само исправна и реална процена оног што се од тих особа очекује је веома важна како би циљеви били оправдани и да би избегли фрустрацију.

Интелектуални развој особа ментално ометених у развоју је прилично ограничен, као што су сужени и њихови капацитети за вођење потпуно независне егзистенције.

Сазнајни процеси су на знатно нижем нивоу и квалитетно се разликују у односу на просечно развијене вршњаке.

Пажња је дифузна, краткотрајна, углавном ненамерна тј. спонтана и по интезитету врло слаба.

Памћење је изразито механичко, што условљава умањену могућност коришћења искустава и репродуковања садржаја, као и способност анализе појава и садржаја.

Заосталост ових особа нарочито је евидентна у обиму и квалитету њиховог говора и језика, поремећаја артикулације, недовољно развијеног и оскудног речника.

Емоционални живот особа ментално ометених у развоју често је испуњен фрустрацијама и неуспесима.

Знатно умањена социјална зрелост, слаба способност сналажења у разним друштвеним ситуацијама, оскудно и некомплетно комуницирање са просечно развијеним вршњацима и старијим особама су у основи њиховог тешког прилагођавања сложеним захтевима живота и рада у породичној и друштвеној средини.

Они такође споро и тешко усвајају радне, хигијенске и друге навике, те су неопходна дужа и честа понављања, показивања и упућивања.

Релативно су честа сензорна оштећења и поремећаји (оштећења слуха су 3-4 пута фреквентија у односу на децу просечне интелигенције).

Од најранијих година ове особе, поред интелектуалне, испољавају и физичку инфериорност, а често и неспособност у појединим областима индивидуалног понашања. Нису ретке ни разне телесне деформације, ортопедски инвалидитет, церебрална парализа, епилепсија, поремећаји моторике (слаба координација покрета, неразвијеност и заосталост у диференцијацији покрета руку и ногу) и неки симптоми можданих повреда.

Због свега наведеног, ове особе се тешко сналазе у новим ситуацијама и имају изражену потребу да буду вођена и да им се указује шта би требало да ураде. Неки од њих су пасивни, склони да остану по страни, уколико се не подстичу на активност постепено и уз велике напоре и стрпљивост васпитача. Насупрот томе, други су хиперактивни, импулсивни, а често и агресивни.

Општа карактеристика ових особа је да свака фаза њиховог развоја траје дуже него код просечно развијених истог узраста, почиње касније, а коначно достигнуће је знатно скромније.

Један од основних захтева за реорганизацију система бриге о особама ментално ометених у развоју односи се на научно и практично доказане чињенице да се ове особе могу васпитавати и припремати за једноставан рад и бригу о себи.

Услуга Дневног боравка омогућава деци, одраслима и старим особама са менталним сметњама да остану у породици и да своје потребе задовоље у средини у којој живе, у свом породичном окружењу и тако избегну смештај у институције. Услугом се обезбеђују структуриране активности у оквиру дефинисане програмске концепције усмерене на развој практичних вештина за свакодневни живот, које у највећој мери омогућавају самосталност, развој и одржавање социјалних, когнитивних и физичких функција, у циљу предпоставки за њихово укључивање у живот заједнице. Корисницима ова услуга пружа позитивно и конструктивно искуство боравка изван породице. У исто време породици се обезбеђује слободно време за обављање других активности.

Сваки корисник треба да има индивидуални програм рада, као и индивидуални план интегрисаних дневних активности. План активности спецификује конкретне циљеве и

очекиване исходе, а у складу с тим и степен подршке који ће кориснику бити неопходан за сваку врсту/фазу активности, као и врсту неопходних помагала у реализацији активности.

У којој ће се мери успешно уклопити у своју ужу средину, зависи не само од квалитета оствареног програма васпитно-образовног рада и залагања васпитача у раду са таквим особама, већ и од:

-ставова породице, родбине, суседа и средине према менталном ретардираним особама;

-карактера васпитних мера у породици и дневном боравку (усмеравање, подстицање, награђивање, кажњавање);

-учесталости конфликтних ситуација и начина њиховог решавања.

Сви наведени фактори утичу на формирање личности особа са са проблемима у менталним развоју и посебно условљавају и одређују ширину и ниво његове социјализације.

Специфичности аутизма, изражене су кроз велику издиференцираност ометености и дисхармонични степен развоја појединих функција, те захтевају адекватан образовно-васпитни програм.

Рад са аутистичном децом, подразумева не само подстицај њиховог развоја у целини, већ и отклањање и ублажавање неадекватних облика понашања који онемогућавају развој.

Основни задаци васпитно-образовног рада са особама ментално ометених у развоју своде се, у крајњој мери на један заједнички задатак-оспособити ову популацију за самосталнији и независнији живот и рад, за привређивање у делимично заштићеним условима и учинити их да буду што мање зависни од непосредне помоћи, надзора и старања своје уже и шире друштвене заједнице.

Посебни задаци васпитно-образовног рада са особама ментално ометеним у развоју су:

- развијање очуваних способности;
- унапређивање психомоторних способности;
- развијање радних и других навика;
- побољшање говорних и језичких потенцијала;
- усвајање елементарних практичних знања о природној друштвеној средини;
- развијање способности, навика и облика понашања неопходних за успешну социјализацију детета;
- сарадња са родитељима.

Васпитавање и оспособљавање особа ометених у менталном развоју за живот и рад у делимично заштићеној средини је дуготрајан и сложен процес, који захтева индивидуалне прилазе са специјалног дефектолошко-педагошког, психолошког, ментално-хигијенског и социолошког аспекта.

План и програм обухвата васпитно-образовни рад, радну окупацију и културно-забавне и рекреативне активности.

Области које су утврђене планом и програмом су:

1. **ЈЕЗИК, ГОВОР, КОМУНИКАЦИЈА**
2. **ПСИХОМОТОРИКА**
3. **ЛИЧНЕ СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ**
4. **ДНЕВНЕ ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ**
5. **УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ (ПРИРОДНА И ДРУШТВЕНА СРЕДИНА)**
6. **РЕКРЕАЦИЈА И СЛОБОДНО ВРЕМЕ**
7. **РАДНО ОКУПАЦИОНА ТЕРАПИЈА**
8. **ЛИКОВНА УМЕТНОСТ**
9. **МУЗИЧКА УМЕТНОСТ**

1.ЈЕЗИК,ГОВОР,КОМУНИКАЦИЈА

Циљ и задаци:

-Оспособити кориснике за разумевање говора других и за правилније, јасније и лепше усмено и писано изражавање;

-Омогућити разумевање појмова на нивоу искуства, због успешнијег успостављања веза са друштвеном средином;

-Остварити највиши ниво социјализације у оквиру њима доступних говорних и језичких могућности;

-Развијати говоре сложеније стереотипне целине, које имају вредност комуникације, опажања и остваривања елементарних социјалних навика;

-У завршној фази развијати писани говор, који се реално своди на сасвим кратке кратке устаљене облике речника битног за елементарно сналажење у социјалној средини;

-Спречити продубљивање поремећаја говора и језика, омогућавањем развоја истих у оквиру потенцијала са којим располаже сваки корисника;

-Доприносити корекцији говорних сметњи, чиме се логопедски рад употпуњује, с обзиром да се у оквиру активности развоја и говора, наведени јавља само као принцип рада;

-Уводити кориснике у разумевање писаних текстова, филмова, позоришних представа, радио и тв програма.

II ПСИХОМОТОРИКА

У реализацији програма из области развоја психомоторике потребно је да се дефектолог придржава следећих принципа у раду:

-Јединица активности, вежба, игра мора бити сасвим јасно одређена;

-Било који покрет или комбинација покрета у оквиру одређене активности мора да остварује јасан траг у оквиру сензорних дражи и сензибилитета, а посебно у области кинестетичког осета

-Захтеви активности морају бити у складу са индивидуалним способностима;

-Понуђене вежбе за психомоторни развој не смеју се схватити круто правило које би ограничавало иницијативу дефектолога да исте обogaђује;

-Сваки покрет и доживљај који се том приликом јавља мора бити назван речју, што је изузетно важно, како би корисници остали свесни искуствено- издиференцираног појма.

III ЛИЧНЕ СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ

Ово подручје обухвата учење и развијање особина и навика неопходних за групни живот, рад и сарадњу у мањим заједницама; развијање елементарних навика културног понашања, елементарне дисциплине и одговорности; развијање свести о себи и својим могућностима, развијање способности одлучивања у једноставним животним ситуацијама; васпитање за безбедност и сигурност; за разумно располагање новцем и слободним временом.

IV ДНЕВНЕ ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ

Циљ и задаци:

Циљ самопослуживања особа ометених у менталном развоју особа је развијање неопходних основних и корисних навика, умешности и ставова који ће овојим особама омогућити развијање и укључивање у друштвену заједницу. Тиме се доприноси срећнијем и смиренијем детињству и животу у заштићеној средини попут дома, породице или радне средине под надзором стручњака.

Задаци у овој области су развијање вештина, радних навика, оспособљавање за поједине корисне послове који могу бити на нивоу извесне професионалне одговорности, старање о менталном здрављу, умешности, бризи о себи као методу социјализације, развијање вештина храњења, облачења, елементарних хигијенских навика и навика контроле удовољавања физиолошких потреба.

Сви послови и задаци морају бити врло једноставни, јасни и конкретни. Систематским учењем ова деца могу да овладају елементарним хигијенским навикама и бризи о себи.

V УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ (ПРИРОДНА И ДРУШТВЕНА СРЕДИНА)

Циљ и задаци :

- Омогућити корисницима упознавање њихове уже друштвене средине и природе са појавама и односима у њој;
- Развијати љубав према природи и радним људима;
- Формирати правилан однос према друговима и старијима, према друштвеној имовини, својим правима и дужностима, развијати интересовање и правилан однос према раду;
- Правилно формирати културне и хигијенске навике;
- Уводити кориснике у посматрање појава у природи и радова људи у ближој околини и у одређеним временским приликама;
- Развијати код корисника способност јасног и правилног језичког изражавања;
- Упућивати кориснике да уочавају изглед и одлике средине у којој се налазе због лакше оријентације;
- Упознавање корисника са најважнијим догађајима и историјским личностима;
- Развијати знања, умења и навике везане за живот и рад у средини у којој се налази.

VI РЕКРЕАЦИЈА И СЛОБОДНО ВРЕМЕ

Овај део програма обухвата развијање очуваних способности, вештина, спретности и снаге детета у координацији покрета, телесном држању, групним и индивидуалним играма и једноставним спортовима. Циљ је доприносити одржавању и јачању општег здравља детета у физичким активностима и његовом успешнијем учешћу у друштвеним активностима и рекреацији.

VII РАДНО ОКУПАЦИОНА ТЕРАПИЈА

Циљ и задаци

- У зависности од степена психофизичких ограничења, групе и појединаца, подићи на максимално могући ниво њихове психофизичке способности које су предуслов радног васпитања;
- Корекционо деловати на психофизичке недостатке и способности;
- Развијати моторику прстију шаке, мануелну спретност, координацију покрета руку и осталих делова тела и општу моторику;

- Побудити интересовање и мотивацију штићеника за различите активности;
- Васпитавати вољу и обогаћивати емоционални живот;
- Развијати радне навике корисника, општу физичку спремност и тачност у раду;
- Упознати кориснике са различитим врстама материјала, алата и радне технике, а развијати методе рада за које показују највише смисла и интересовања;
- Различитим техникама рада и разноликим материјалима подстицати самостални израз и креативност корисника;
- Припремити кориснике за радно оспособљавање;
- Развијати љубав за рад и поштовање према радном човеку
- Оспособити кориснике да одржавају стечене радне навике и развијају нове;
- Развијати осећај одговорности према средствима и прибору за рад, упорности и истрајности у раду;
- Оспособити кориснике за разумевање свакодневних задужења и задатака према усменом упутству;
- Развијати осећаје за корисно и лепо.

VIII ЛИКОВНА УМЕТНОСТ

Овај програм је усмерен ка развијању способности и интересовања детета да разним ликовним средствима и техникама спонтано изражава оно што зна, жели или осећа о свету који га окружује. Таквим изражавањем, проширивањем и оплемењивањем ликовног доживљаја, развија се елементарни смисао и осећања за лепо, хармонију, ред и коришћење ликовних елемената у раду и животу.

IX МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

Развијање интересовања, способности и вештина у области елементарног музичког и ритмичког изражавања спроводи се кроз разноврсни програм слушања музике, индивидуалног и групног певања, музицирања на једноставним и овој деци приступачним инструментима. Коришћење једноставног ритмичког израза телом, учење једноставних игара и народних кола уз музику има за циљ да оплемени музички доживљај детета и коришћење музике у раду и рекреацији.

ВАСПИТНИ РАД ће бити спроведен у раду са свим корисницима, у мањој или већој мери што зависи од могућности и интереса деце, док ће код старијих корисника акценат бити стављен на радну окупацију.

РАДНА ОКУПАЦИЈА има васпитну вредност, јер се разним подстицајима развијају радне навике, љубав према раду, истрајност, одговорност, знање, умешност и вештина за обављање једноставних радњи.

Тиме се развија моторика, побољшава координација покрета, обогаћује интелектуални живот корисника (увежбавањем појединих операција ствара се сазнање и искуство које доприноси развоју мишљења).

Једном речју, радна окупација благотворно делује на целокупан равој и понашање корисника, а све то доприноси бржој социјалној интеграцији.

Квалитет и квантитет рада није примарни циљ, он је само резултат свеукупног развоја наших корисника.

Као и свака мануелна активност, тај рад мора бити усмерен, а у исто време индивидуално дозиран и планиран.

У оквиру **РАДНЕ ОКУПАЦИЈЕ** наставиће рад већ формиране радионице а у плану је и отварање нових радионица (графичка и кулинарска).

-Радионица НАРОДНЕ РАДИНОСТИ у оквиру које ради ткачка радионица (ткање на раму и ткање на разбоју), кројачка радионица и радионица веза.

-Радионица за ЛИКОВНО ИЗРАЖАВАЊЕ у оквиру које се примењују различите врсте ликовних техника (витраж, уље на платну, колаж, бојење таканине...)

-Радионица ПАПИРНАТЕ ГАЛАНТЕРИЈЕ која производи украсне кесе за флаше, честитке (у колаж и техници веза), мапе за рачуне, украсне корпице..

-Радионица ПЛАСТИЧНОГ ОБЛИКОВАЊА у којој се производе најразличитији предмети који могу наћи своју примену у свакодневном животу.

-ЕКОЛОШКА радионица (одржавање и декорација радних просторија, баштовански радови: одржавање травњака, живе ограде, цвећа..)

Наведени облици рада биће заступљени и у раду са аутистичном децом, али је неопходна примена посебних облика, метода и принципа рада, који произилазе из специфичности аутистичне популације.

Уколико финансијске могућности дозволе за кориснике ће се организовати:

1. ХИПОТЕРАПИЈА

Ова терапија је својеврсан вид психотерапије и спада у мали круг оних активности где се особе са посебним потребама могу у потпуности интегрисати са здравима што је један од корака ка њиховој интеграцији у друштво.

Терапијска вредност ове методе, која је најпре повезана са специфичним особинама самог коња, чини:

-сусрет усамљених особа са нечим што својом енергијом, топлотом, специфичним покретима појединачних мишића и целог тела спонтано одговара на сваки додир.

-терапијски део произилази из полаганог умирујућег начина ходања коња.

Циљеви хипотерапије су:

Физикални—развој равнотеже, осећај за симетрију, јачање мускулатуре, побољшање координације покрета, смањење спастицитета, смањење абнормалних покрета, побољшање респирације и циркулације,

Психолошки—повећање самопоуздања, повећање интересовања за спољни свет, развијање способности за преузимање ризика, развој стрпљења, емоционална контрола и самодисциплина,

Социјални, едукативни и бихејвиорални—развој љубави према животињама, поштовање искуства, моторичко планирање, модификација понашања.

2. РЕКРЕАТИВНО КУПАЊЕ

Боравак у води и на базену позитивно утиче на физиолошко стање организма, рад срца, плућа и крвоток. Такође је присутан осећај опуштености, пријатности и радости. Постоји позитиван утицај физичких активности у регулисању и смањењу агресивности, аутоагресивности и хиперактивности. Вежбе у базену су услов за смањење стереотипних активности које су честе код особа са аутизмом.

3. ИЗЛЕТИ И

4. РЕКРЕАТИВНИ БОРАВАК (планина, бања, море), који би се спроводио по посебном плану:

ПРОГРАМ РЕКРЕАТИВНОГ РАДА СА КОРИСНИЦИМА НА ПЛАНИНИ, У БАЊИ, ИЛИ НА МОРУ

Боравак на планини или мору има првенствено здравствену и социјалну улогу код особа ометених у развоју.

Познато је да код свих ментално ретардираних особа временом долази до инертности и опадања физичког имунитета, па због тога постоји потреба за тренингом-програмом рекреације (најобичније игре, шетње по шуми, терену, ваздушно “купање”, пливање, просте и сложене вежбе корективне гимнастике).

Боравак на чистом ваздуху на планини или купање у мору, потребна промена климе, излагање тела сунчевим зрацима, дуже шетње и пешачења имају непроцењиву вредност за побољшање здравља и психофизички развој све, а нарочито ове деце. Не треба заборавити и социјални задатак: организована стручна брига и безбедност за дете у време када родитељи нису поред њега. То је уједно и велика помоћ родитељима који за то време могу да се посвете својој здравој деци (која су ускраћена у таквим породицама) и својим животним и брачним проблемима.

Већ сам одлазак и повратак омогућава корисницима доживљај путовања, стичу представу пространства, временске удаљености, упознају нове пределе...

Организованим активностима у природи они ће се освежити, опустити, осећати се ведријим, а временом и сигурнијим. Самим тим обуздаће се њихово бесциљно скакање, трчање, разне стереотипије, умањити анксиозност, аутоагресија, агресија и опсесивна потреба за једноличношћу.

У току рекреативног боравка на планини или мору, корисници се налазе под одређеним организованим систематским утицајем колектива све време, тј. 24 часа дневно.

Програм је намењен старијим корисницима (без већих здравствених проблема) умерене и теже менталне ретардације и деци са аутизмом, у временском периоду до 10 дана. По нормативима предвиђа се један радник (дефектолог, васпитач, или мед. сестра) за три корисника, плус лекар установе, проф. физ. васпитања и по могућству психолог.

ЦИЉ програма је социјализација и интеграција наших корисника.

ЗАДАТАК: одвајање корисника од родитеља, њихово прилагођавање на нову средину, групни живот и рад, старање о себи самима, побољшање здравља и позитиван утицај на њихово емоционално стање.

САДРЖАЈ ПРЕДВИЂЕНИХ АКТИВНОСТИ:

- посматрање и уочавање рељефа, природних промена и разговор о томе;
- развијање одређених облика културног понашања (у ресторану, за столом)
- развијање навика елементарне дисциплине и одговорности;
- развој самосталности и хигијенских навика;
- развијање социо-емоционалних односа у групи;
- развијање другарства, жеље и потребе да се помогне другу;
- радна окупација са конкретним материјалима из природе;
- спортско-рекреативне активности кроз вежбе у природи;
- културно-забавне активности.

Наглашавамо да ће у реализацији запланираних активности, кроз план и програм, бити коришћена различита дидактичка помагала у зависности од специфичности појединих група.

У процесу оспособљавања (хабилитације и рехабилитације) носиоци послова у непосредном раду са корисницима су дефектолози, а уз помоћ васпитача и медицинског особља.

Због специфичности посла неопходан је тимски рад, који подразумева стално и повремено ангажовање стручњака различитог профила:

- психолога
- професора физичког васпитања
- лекара
- неуропсихијатра
- логопеда

ПОСЕБНИ ПЛАНОВИ РАДА ЦЕНТРА У 2011. години

I.

РАДНА ЈЕДИНИЦА ЗА РАД СА ДЕЦОМ И ОМЛАДИНОМ СА МЕНТАЛНИМ СМЕТЊАМА

- ❖ ПЛАН РАДА ЗА НАЈМЛАЂЕ КОРИСНИКЕ СА МЕНТАЛНИМ СМЕТЊАМА
- ❖ ПЛАН РАДА ЗА КОРИСНИКЕ СА КОМБИНОВАНИМ СМЕТЊАМА
- ❖ ПЛАН РАДА СА ОМЛАДИНОМ СА МЕНТАЛНИМ СМЕТЊАМА

II.

РАДНА ЈЕДИНИЦА ЗА РАД СА ОСОБАМА СА АУТИСТИЧНИМ ЕЛЕМЕНТИМА

- ❖ ПЛАН РАДА СА ОСОБАМА СА АУТИСТИЧНИМ ЕЛЕМЕНТИМА

III.

РАДНА ЈЕДИНИЦА ЗА РАД СА ОДРАСЛИМ КОРИСНИЦИМА СА МЕНТАЛНИМ СМЕТЊАМА

- ❖ ПЛАН РАДА СА КОРИСНИЦИМА ПРЕКО 30 ГОДИНА

IV.

- ❖ ПЛАН РАДА ПСИХОЛОГА

V.

- ❖ ПЛАН И ПРОГРАМ ЗА ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

VI.

- ❖ ПЛАН И ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

РАДНА ЈЕДИНИЦА ЗА РАД СА ДЕЦОМ И ОМЛАДИНОМ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА СА ДЕЦОМ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Планом и програмом обухваћена су деца узраста од 5 до 14 година са умереном и тешком ометеношћу у интелектуалном развоју, које су често удружене са другим сметњама (аутистичним елементима, психотичним и неуротичним поремећајима, као и хиперактивнишћу). Специфичност поремећаја као и узраст корисника условљавају усмереност примарних активности ка формирању основних хигијенских навика, социјализацији, самопослуживању, развоју говора и језика и развоју психомоторике.

У раду са децом се реализује предшколски програм и на тај начин се деца припремају за школовање у специјалној или редовној школи, уколико дете индивидуално достигне

одређени степен социјализације и знања за полазак у школу. Доминантан метод рада са овом популацијом је индивидуални метод.

Групни метод рада се реализује кроз заједничку игру и дружење, као и креативно изражавање деце (ликовно, музичко и радно васпитање).

Као део рехабилитационог процеса може се примењивати и рад на компјутеру, како би корисници кроз игру и забаву развијали своје психомоторичке способности.

План и програм рада и реализација конкретних активности зависе од појединачних снага деце у групи.

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА

I ДНЕВНЕ ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ

УСВАЈАЊЕ ХИГИЈЕНСКИХ НАВИКА:

- контрола сфинктера, самостална употреба тоалета;
- осамостаљивање у коришћењу хигијенског прибора, прању и брисању руку, употреби марамице за нос;
- упознавање са основним појмовима хигијене : прљаво, чисто, мокро, суво;
- упознавање са општим опасностима (врела вода, ватра, оштар предмет...).

ИСХРАНА:

- Самопослуживање за столом: правилно седење за столом, правилна употреба прибора за јело, самостално конзумирање хране, самостална употреба чаше, осамостаљивање у постављању и распремању стола.

ОБЛАЧЕЊЕ И БРИГА О ОДЕЋИ:

- навикавање на самостално облачење и свлачење одеће и обуће;
- закопчавање дугмади и рајфешлуса;
- самостално одлагање ствари у ормарић;
- сређивање ормарића;
- чешљање косе –самостално и испред огледала.

II ЈЕЗИК, ГОВОР, КОМУНИКАЦИЈА

РЕЦЕПТИВНИ ГОВОР:

- Невербална комуникација (поглед, додир, мимика, гримаса, гестови, вокализација);
- Слушање говора, разумевање информације и адекватна реакција детета (извршавање радње, показивање слика, узимање и давање предмета);
- Разумевање и извршавање једноставних налога и радњи, разумевање свакодневних животних ситуација;
- Дискриминација шумава и звукова из свакодневног живота (ветар, киша, гласови људи) уз аудио касету " Свет шумава ";

-Разумевање фацијалне гестикулације људи.

ЕКСПРЕСИВНИ ГОВОР:

- Имитативни говор, имитација геста;
- Вокализација, богаћење речника, показивање и именовање појмова са слика, меморисање дечијих песама;
- Именовање и показивање различитих појмова са слика;
- Именовање и показивање предмета у просторији и ван ње;
- Усвајање стереотипних израза, „изволи“, „хвала“, „добар дан“, и сл.;
- Усвајање једноставних реченица, успостављање конверзације.

III ПСИХОМОТОРИКА

- Вежбе за доживљај објективног гестуалног простора-вежбе имитације једноставних покрета руком дефектолога (испред огледала) кроз игру;
- Вежбе за развијање моторике лица;
- Вежбе крупних мишића у корелацији са вежбама које спроводи професор физичког васпитања;
- Вежбе визуелно-моторне координације (низање, пертлање, ређање предмета, бојење одређених површина, цртање спајањем тачкица);
- Вежбе fine манипулативне спретности–цепкање папира на оштре делове, гужвање папирића, низање пертли, сечење маказама по линији;
- Вежбе састављања делова у целину: састављање једноставних облика, слика (два или три дела);
- Вежбе за доживљај целовитости: показивање и именовање делова тела на себи, слици, дефектологу. Састављање фигуре човека од исечених делова ; тест за процену делова тела; осамостаљивање покрета (једна рука је увис, друга у страну; једна је рамену, друга испружена, руке испружене напред–дланови један на горе, други на доле);
- Вежбе латерализације–показивање и именовање делова тела са леве (десне) стране на себи, другом детету, дефектологу.

ВЕЖБЕ ЗА РАЗВОЈ ОПАЖАЈА:

- Вежбе визуелне дискриминације (облик, боја, величина);
- Вежбе опажања и доживљавања ритма–пљескање рукама по такту;
- Вежбе перцептуалне константе: препознавање предмета посматраних на слици, константност облика, величине без обзира на угао посматрања;
- Вежбе аудитивне перцепције: препознавање шумова, звукова.

IV ЛИЧНЕ СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ

Социјализација хендикепираних особа има својих специфичности које се односе на врсту и степен оштећења или сметње у развоју. Степен социјализације зависи од основног оштећења, могућности развоја психичких функција, резултата рехабилитационих мера, стимулације и заинтересованости средине (породице, центра, радне средине). Социјализација се остварује у условима заједничког живљења и међусобне интеракције са другом децом и васпитачима.

- Васпитна група и место појединца у групи;
- Играње и дружење са другом децом;

- Вежбање деце да знају своје место у колони, реду;
- Навикавање на устаљени режим рада у боравку;
- Интеракција (дете-васпитач; дете-дете);
- Укључивање у локалну заједницу (посете, излети, рекреативна настава);
- Социјална иницијатива (сналажење у одређеној ситуацији);
- Формирање елементарних навика учтивог понашања;
- Извршавање налога васпитача у циљу слушања, памћења и стварања обавеза (добро сам, хвала, до виђења, ђао, изађи, уђи, дај ми то, однеси);
- Навикавање деце да воде рачуна о друштвеној имовини;
- Навикавање деце да воде рачуна о друштвеној имовини;
- Остављање материјала са којим се ради и играчке на своје место;
- Прихватање промена у редоследу обављања неког посла (распоред активности у току радног дана).

V УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ (ПРИРОДНА И ДРУШТВЕНА СРЕДИНА

- Родитељски дом (именовање родитеља, брата, сестре, њихово препознавање и идентификација самог себе).
- Орјентација у боравку (радна соба, санитарна просторија, трпезарија, сала за физичко).
- Упознавање природне средине у непосредној околини, упознавање природних појава и промена везаних за одређено годишње доба.
- Препознавање и именовање биљака и животиња са слике, слагање једноставних слагалица са овим мотивима.
- Саобраћајно васпитање–препознавање и именовање саобраћајних средстава, понашање пешака на улици, прелажење улице на пешачком прелазу (у пратњи одраслих).
- Упознавање корисника са најважнијим догађајима у околини
- Развијање љубав према природи
- Посета основној школи у циљу инклузивне наставе.

VI ОСНОВНИ МАТЕМАТИЧКО–ЛОГИЧКИ ПОЈМОВИ

- Спонтана игра предметима различитих облика;
- Препознавање и именовање геометријских облика (круг, квадрат, правоугаоник, троугао);
- Постављање предмета – хоризонтални и вертикални низови, пролажење предмета кроз други предмет, стављање једног предмета у други предмет, стављање једног предмета поред другог ;
- Појам пара (пар ципела, рукавица, придруживање);
- Придруживање идентичних облика, боја, величина, учење природних бројева од 1 до 10;
- Скупови;
- Кореспонденције "идентичних парова"–стављање сличице на исту такву сличицу;
- Кореспонденција " калуп-облик" (круг, троугао, правоугаоник, квадрат);
- Просторне и временске релације.

VII КРЕАТИВНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ЛИКОВНО ИЗРАЖАВАЊЕ:

- Упознавање са различитим техникама цртања и сликања; дрвене боје; акварел; темпера; воштане боје; графит, и њихова употреба (оловка, четкица, боје);
- Слободно шкрабање оловком по папиру, кредом по табли или бетону;
- Сликање прстима по навођењу васпитача.
- Бојење бојанки са различитим мотивима;
- Цртање по шаблону (повлачење линија по моделу);
- Рад са пластелином; природним материјалима (кромпир).

МУЗИЧКО ИЗРАЖАВАЊЕ:

- Слушање одабране музике (дечијих песама) по избору;
- Певање кратких дечијих песмица;
- Праћење ритма плескањем руку;
- Праћење ритма покретима тела, кретањем уз ритам (социјалне игре слушања и разумевања других);
- Игре успостављања позитивне комуникације;
- Присуство и учествовање у музичким догађајима у центру.

ЛИКОВНО ИЗРАЖАВАЊЕ:

- Упознавање са различитим техникама цртања и сликања; дрвене боје; акварел; темпера; воштане боје; графит, и њихова употреба (оловка, четкица, боје);
- Слободно шкрабање оловком по папиру, кредом по табли или бетону;
- Сликање прстима по навођењу васпитача;
- Бојење бојанки са различитим мотивима;
- Рад са пластелином; природним материјалима (кромпир);
- Цртање по шаблону (повлачење линија по моделу).

VIII РАДНО ОКУПАЦИОНА ТЕРАПИЈА

- Декорисање просторије за рад;
- Рад са хартијом и тањим картоном (сецкање, пресавијање, умотавање, употреба маказа);
- Рад са тракама, пантљикама, тканином, вуницом, концем;
- Цепкање и гужвање папирића, израда колажа;
- Манипулисање зрнастим материјалом за рад (песак, жито, пиринач);
- Израда честитки за Нову годину, 8.март;
- Рад са пластиком (чаше) и вуницом.

Дипл. дефектолог

Анка Момчиловић

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ЗА КОРИСНИКЕ СА КОМБИНОВАНИМ СМЕТЊАМА

Деца са комбинованим сметњама, као и вишеструко ометена, захтевају посебан мултидисциплинарни приступ који подразумева укључивање већег броја стручњака различитих дефектолошких грана.

Узевши и то да се углавном ради о тешкој менталној ретардацији приступ васпитно-образовном раду је максимално редукован и модификован.

Акцент је на усвајању основних хигијенских навика, навика самопослуживања, правилног узимања оброка као и на корективном приступу у третирању телесних деформитета.

Битно је нагласити да било какав тип организованог и свакодневног рада доприноси њиховој бољој интеграцији у ширу социјалну средину и омогућава њихово боље функционисање.

План и програм реализују се кроз следећа подручја:

I ЛИЧНЕ СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ

Задаци ове области су стицање основних навика и вештина које се односе на:

1. безбедност и сигурност деце,
2. навикавање на живот и рад у групи,
3. извршавање једноставних налога,
4. препознавање опасних ситуација,
5. формирање елементарних норми лепог понашања.

II ДНЕВНЕ ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ

1. Осамостаљивање детета у самопослуживању и послуживању,
2. Рад на чистоћи и уредности радног простора,
3. Учење, вежбање, усвајање навика личне хигијене.

III ПСИХОМОТОРНИ РАЗВОЈ

Доприноси развоју моторике, моторичких вештина и спретности у манипулисању и кретању, координацији и контроли покрета, њиховој брзини, тачности и равнотежи.

Рад на овом развоју подразумева:

1. Рад на очувању постојећих моторних способности које су неопходне за обављање елементарних операција.
2. Обогаћивање развоја сензорног, сензомоторног и психомоторног искуства детета.

IV ЈЕЗИК, ГОВОР, КОМУНИКАЦИЈА

1. Вежбе визуелне и акустичке пажње.
2. Покушај да се одржи активан и пасиван говор, разумевање говора других.
3. Рад на отклањању и ублажавању поремећаја и неправилности у говору.

V УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ(ПРИРОДНА И ДРУШТВЕНА СРЕДИНА)

1. Подстиче радозналост детета за предмете, појаве, догађаје, људе и њихова занимања.
2. Проширује искуства о себи и другима и појавама које га окружују.

VI ЛИКОВНО ВАСПИТАЊЕ

1. Проширити и обогатити доживљај за ликовним изражавањем..
2. Ако је могуће, поједина деца, могу да моделују једноставне облике и да користе водене боје.
3. Овладати основним ликовним техникама и материјалима за рад као што су: пластелин, дрвене бојице и колаж папир.

VII МУЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

1. Развити интерес за музику која би уједно и стварала лепо расположење, развити осећај за ритам и потребу да дете пева ако може. Да препознаје изворе звука, да диференцира шумове и гласове.
2. Упражњавати једноставне окретне игре код оне деце која то могу.

VIII РАДНО ОКУПАЦИОНА ТЕРАПИЈА

1. Брига о радном простору (сређивање и одлагање едукативног и радног материјала на место)
2. Упознавање са разним врстама материјала за рад као и разним техникама.

Дипл. дефектолог
Аритонових Јелена

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ЗА ОМЛАДИНУ СА МЕНТАЛНИМ СМЕТЊАМА

Основни задатак васпитно- обрзовног рада са омладином своди се на један заједнички задатак: оспособити ову омладину за самосталнији и независнији живот и рад, за привређивање у делимично заштићеним условима и учинити их да буду што мање зависни од непосредне помоћи.

I ДНЕВНЕ ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ

- Обезбедити и омогућити корисницима срећан и миран боравак у заштићеној средини под надзором стручњака;
- Развијање корисних и основних навика:
 - радне навике,
 - старање о здрављу,
 - хигијенске навике,
 - брига о себи,
 - усавршавање вештина узимања хране,
 - хигијенске навике;
 - одржавање одеће;
 - интимна хигијена;
 - рад у трпезарији (хигијена намирница);
 - редовна лекарска контрола и сарадња са амбулантом у установи;

II ЈЕЗИК, ГОВОР, КОМУНИКАЦИЈА

- Подстицати кориснике на што правилније усмено и писмено изражавање;
- Развијати стереотипне целине у говору ради лакше комуникације;
- Разговарати са корисницима о разумевању текстова, филмова, представа, радио и ТВ емисија;
 - Богаћење речника непознатим и мање познатим речима или речима које су заборављене;
 - Усмено изражавање: меморисање песмица, рецитација и разних текстова, причање по сликама (свака слика једна радња), састављање (причање приче према једној слици са више радњи), описивање природних појава, препричавање...
 - Писмено изражавање- преписивање, писање по диктату;
 - Поуке о језику: велико слово на почетку и тачка на крају реченице као и употреба осталих знакова интерпункције;
 - Слободне активности

III ПСИХОМОТОРИКА

Обновити и допунити искуства корисника (у складу са могућностима сваког појединца) о доживљају одређеног дела тела, целине тела, простора, времена, другог и себе у социјалном пољу.

- Игре предметима у простору;
- Овладавање појмовима горе-доле, напред-назад...
- Развијање моторике лица: набрати чело, правити гримасе, затвори очи, отвори једно око, покушај намигивања...
- Игре имитације телом и покретом;
- Увежбавање манипулативности ситним предметима: низање перли, сакупљање ситних зрнаца разних боја, прављење ситних предмета од глине пластелина;
- Препознавање боја;

IV УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ(ПРИРОДНА И ДРУШТВЕНА СРЕДИНА)

- Развијати код деце љубав према природи и људима;
- Радити на формирању правилног односа према друговима и старијима, Према друштвеној имовини, према својим правима и дужностима, интересовање и правилан однос према раду;
- Да се деца наведу да посматрају појаве у природи, рад људи у ближој околини и у одређеним временским условима;
 - Живот и рад у боравку:
 - Јутарња гимнастика;
 - Навикавање на одређени рад по режиму дана;
 - Учешће у одржавању и декорисању простора;
 - Помоћ другу или другарици при обављању неког посла или задатка;
 - Учешће у припреми и извођењу програма на приредбама;
 - Родитељски дом:
 - Родитељи, браћа, сестре;
 - Занимања чланова породице;
 - Неговање правилних и приснијих односа перма члановима породице;
 - Природна средина и рад људи:
 - Промене везане за годишња доба:-јесен (промене код биљака и животиња, радови у пољу, воћњаку...); зима (промене код биљака и животиња, зимски сан неких животиња, снег, лед, мраз...); пролеће (промене код биљака и животиња–корист и штета, радови у воћњаку, башти и на њиви, корисни и штетни инсекти-пчела-мува); лето (временски услови и пољски радови, елементарне непогоде, олуја, град, летовање, купање, сунчање...);
 - Рељеф, вода (изглед и значај), ваздух, занимања људи, домаће и дивље животиње (станиште, изглед, како се крећу, чиме се хране, корист, брига, младунци);
 - Саобраћај–превоз путника и робе (друмски, водени, ваздушни..., кретање пешака, семафор, саобраћајни знаци, раскрснице....
 - Механичке појаве:
 - Кретање, брзина, сила;
 - Равнотежа;
 - Притисак;
 - Ваздух и температура;
 - Светлосне и звучне појаве;
 - Магнетизам и електрицитет;
 - Почетни маематички појмови:
 - Разликовање појма цело и половина нечега;
 - Упознавање јединица мере: литар, час,килограм, метар....
 - Развијање појмова више, мање, једнако...
 - Развијање појмова величина и количина;
 - Скупови, додавање елемената скупу и одузимање, припадност скупу и подскупу...

- Геометриски облици: круг, троугао, квадрат..
- Геометриске фигуре: коцка, лопта...
- Апоени новца и употреба;
- Релациони појмови: дугачко-кратко, широко- уско...

V ЛИКОВНА УМЕТНОСТ

- Омогућити корисницима да се упознају са различитим материјалима и основним техникама;
- Подстицати слободно ликовно изражавање, самосталност, истрајност, уредност;
- Сликање према теми;
- Бојење воштаним бојама и темперама;
- Пластично обликовање;
- Израда орнамената на предметима за употребу;
- Групно ангажовање на радовима већег формата;
- Сечење папира и лепљење;
- Елементи примењене уметности: израда различитих предмета од различите амбалаже и природних материјала; Икебана, колаж од стакла, сликање на стаклу, сликање на тканини, осликавање лејки, израда декорација за зид на јути, израда огрлица и наруквица од дрвених перли и глине (бојење, лакирање), папирната и картонска галантерија.

VI МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

- Подстицати код корисника жељу за певањем, слушањем музике;
- Развијати музичке способности: слух, осећај за ритам...
 - Певање – певање уз музичку пратњу: соло, хорско, дует;
 - Ритмика, ритмички елементи народних игара и кола са основним покретима;
 - Препознавање музичких инструмената;
 - Подела музичких инструмената на ударачке, дувачке и жичане;
 - Самостална употреба радио-апарата, тв-апарата у циљу одабирања и слушања музике

VII РЕКРЕАЦИЈА И СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

- У реализацији професорке физичког Слађане Јованчић ;

VIII ЛИЧНЕ СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ

- Оспособити кориснике за што адекватније и самосталније понашање у различитим животним ситуацијама;
- Интеграција-што више контаката са нормалном популацијом: посете, такмичења, рекреативна настава;

- Развијање сигурности и опрезности: помоћ другоме у опасној ситуацији, схватање опасних ситуација;
- Руковање новцем и куповина;
- Емоционално прилагођавање: развијање осећања одговорности за своје поступке, правилан однос према друговима и супротном полу;
- Усвајање правила учтивог понашања: поздрављање и одговор на поздрав, разговор телефоном, елиминисање псовки и других непристојних израза;

IX РАДНО ОКУПАЦИОНА ТЕРАПИЈА

Радно васпитање има за циљ да:

- Васпитава вољу и обогаћује емоционални живот;
- Развија радне навике, општу физичку спретност и тачност у раду;
- Развија моторику прстију шаке;
- Да корисници упознају разне врсте материјала, алата и разне технике и да негују и развијају оне технике рада за које показују највише смисла и интереса;
- Да се развија и негује креативност, упорност и истрајност у раду;
- Да развијају осећање одговорности према средствима и прибору за рад;

- Радионица народне радиности:

- Кројачка радионица:

- упознавање корисника са системом функционисања шиваћих машина,
- обука на машини без игле и конца,
- обука на машини са иглом и концем,
- штепање нормалним бодом,
- састављање шавова,
- нашивање џепова,
- пеглање готових производа,
- подмазивање и чишћење машине,
- узимање мера сантиметром,
- шаблонско обележавање кредом,
- сечење кројачким маказама,
- ручно фирцање.

- Радионица веза:

- вез обичним бодом,
- лиснати бод,
- бод провлачења,
- танки бод (брзи вез),
- израд покрстица и бод по шеми,
- равни и коси пуњени бод,
- унакрсни бод намотавања,
- израда чворића;

- Креативна и ликовна радионица:

- Слободно ликовно изражавање:
- цртање, шкрабање, сенчење,
- слободно повлачење прстом по папиру,
- бојење прстом по папиру,
- умакање шаблона у боју и отискивање,
- бојење воштаним бојама,
- сликање на платну акрилним бојама, уљаним, темперама;

- Радионица витража:
 - припрема стакла, брисање стаклених површина чистим алкохолом и ватом,
 - самостално исцртавање по шаблону контур бојом,
 - равномерно бојење површине јеџднобојно,
 - бојење ограничених површина бојом,
 - мешање боја.
 - печење готових производа;

- Радионица пластичног обликовања:
 - пластично обликовање у глини према моделу,
 - израда орнамената на предметима за употребу,
 - израда мозаика од каменчића, стакла на гипсаној плочи,
 - израда различитих облика воћа и поврћа од пластелина;

- Еколошка радионица:
 - баштенски радови.
 - уређивање и декорисање радних просторија;

Васпитач:
Марица Живковић

**РАДНА ЈЕДИНИЦА ЗА РАД СА
ОСОБАМА СА АУТИСТИЧНИМ
ЕЛЕМЕНТИМА**

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА СА ОСОБАМА СА АУТИСТИЧНИМ ЕЛЕМЕНТИМА

Аутизам је један од најтежих поремећаја у раном детињству који захтева дуготрајно лечење и оспособљавање за живот у породици и друштву. Аутистични синдром карактерише дубоко измењен однос према људима и стварима. Он се јавља у току прве године живота или касније, након периода нормалног развоја до 30 месеци. Аутистично дете се затвара у себе и повлачи у сопствени свет. Зато су потребни адекватни васпитно-образовни програми који ће их пре свега оспособити да успоставе однос са људима, боље опажају, говоре и комуницирају, да преузму бригу о себи и боље сналазе у ужој и широј средини уз модификацију оних облика понашања који им ометају и спутавају развој.

На основу досадашњих искустава у нашој установи у раду је примењиван аутентичан програм уз одређене принципе програма:

1. Развијање самосталности код детета
2. Континуирано бављење дететом
3. Баланс између динамике групе и индивидуализације рада
4. Максимизирање позитивног
5. Функционални циљеви са јасним очекивањима
6. Стална процена
7. Чврста структура
8. Генерализација
9. Интензивна сарадња са родитељима
10. Тимски рад

Циљ програма је стављање у ф.ју садржај свих аспеката дечије личности од успостављања са околином, социјално прихватљивог понашања, подстицање психомоторног развоја, подстицање креативног изражавања до припреме за образовање, стицање примерених знања, вештина, навика и развоја мануелних и других способности.

Основни облици рада у паровима са аутистичном децом су:

- индивидуални рад
- групни рад и рад у паровима
- фронтални рад

САДРЖАЈ РАДА СА АУТИСТИЧНОМ ДЕЦОМ:

I ИДЕНТИФИКАЦИЈА

одвија се сваког дана у истом термину и теме за обраду су исте:

- ко је присутан
- који је дан,месец,годишња доба
- временске прилике
- уознавање деце са активностима у дану који је пред нама

-ЦИЉ-да се дете упозна и уведе у дневне активности које га очекују.Тиме се смањује повишена анксиозност и страховања, да смањи интензитет стереотипног понашања и ритуалних радњи.

II ЈЕЗИК, ГОВОР, КОМУНИКАЦИЈА

ЗАДАЦИ:

- Развој разумевања говора-рецептивни говор
- Усмено изражавање-говор
- Комуникација
- Писано изражавање
- Читање

ЦИЉ-Развијање, неговање говора и способност за разумевање истог, комуницирање и усвајање појмова као и савлађивање елемената писмености.

III СЕНЗОРНИ РАЗВОЈ

ЗАДАЦИ:

- Вежбе у разликовању боја
- Константност облика
- Придруживање предмета
- Кореспонденција облика
- Дискриминација предмета према облику
- Вежбе у перцепцији фигуре–основе
- Вежбе састављања делова у целину

Испуњење ових задатака доводи до развијања сензорних способности које доприносе богаћењу искуства, бољем опажању, схватању основних појмова количина, величина, облика и бољем сналажењу детета.

IV ПСИХОМОТОРНА РЕДУКАЦИЈА

Покрети које аутистична деца чине полаз у избору једноставних покрета и вежби. Организовањем тих покрета дете остварује комуникацију са терапеутом, открива димензије простора, ритам времена, себе у том простору и времену и себе у односу на другог.

–ВЕЖБЕ ЗА:

- Доживљај телесне целовитости
- Доживљај гестуалног простора
- Откривање објективног простора
- Уочавање и стабилизовање латерализованости са вежбама за усмеравање латерализованости
- Уочавање присуства другог
- Уједначавање тонууса и осамостаљивање покрета
- Координација покрета
- Уочавање и препознавање ритмова
- Контролу импулсивности
- Процену трајања и оријентацију у времену
- Тактилну дискриминацију

ЦИЉ овог подручја је:

- Спречавање продубљивања проблема;
- Обнављање првих сензомоторних шема које обједињавају доживљај телесне целовитости и доживљај своје властитости;
- Откривање стадијума огледала као првог зачетка свесног ЈА, чиме се остварује виши ниво реинтеграције доживљаја телесне целовитости.

V УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ (ПРИРОДНА И ДРУШТВЕНА СРЕДИНА

-ЗАДАЦИ:

- Развијање и подстицање радозналости детета за предмете, појаве, догађаје, људе и њихова занимања;
- Проширивање исређивање искуства детета о себи, друштву и природи која га окружује;
- СТИЦАЊЕ основних знања о појавама, односима за дете значајним догађајима у његовој непосредној природној и друштвеној околини.

САДРЖАЈ овог подручја:

- Породица и породични дом
- Боравак
- Телесна шема
- Жива природа-биљке
- Жива природа-животиње
- Нежива природа
- Саобраћајно васпитање

VI ОСНОВИ МАТЕМАТИЧКО-ЛОГИЧНИ ПОЈМОВИ

Задаци овог подручја су:

- Развијање елементарних појмова који се односе на количине, величине, облике, време, положај у простору и просторне односе два или више објекта;
- Развијање и изграђивање општих појмова који се односе на објект, простор, узрочност;
- Развијање елементарног речника логичких појмова повезаних за сналажење детета у простору и времену за квантитативне и квалитативне односе и облике за свакодневно искуство детета.

-САДРЖАЈИ ПОДРУЧЈА:

- Постављање предмета у простору
- Именовање и препознавање предмета –боја, облик, величина
- Стављање једног предмета на други
- Стављање једног предмета поред другог
- Скупови
- Учимо да бројимо

VII РАДНО ОКУПАЦИОНА ТЕРАПИЈА

Програм радног васпитања обухвата рад на развоју перцепције, фине моторике, визомоторне координације

-САДРЖАЈ РАДА:

- Рад са хартијом и тањим картоном
- Радови са вуницом, тракама, тканином
- Рад са природним материјалом-кромпир, зрневље, лишће, дрво,...
- Манипулисање са течним материјалом
- Рад са пластелином
- Манипулисање материјалима који се растежу и под притиском мењају облик
- Конструктивне игре дидактик.материјалом

VIII КРЕАТИВНО ВАСПИТАЊЕ, РЕКРЕАЦИЈА И СЛОБОДНО ВРЕМЕ

-Креативно васпитање у себи садржи елементе музичког и ликовног изражавања. Ова два подручја дечје перцепције-аудитивне и визуелне пружају богат спектар тема за учење најразличитијих садржаја који могу имати вишеструке циљеве-едукативне, корективне, креативне .

САДРЖАЈ:

- Слушамо и певамо дечије песмице
- Свет звукова
- Покретне игре уз музику
- Гледамо тв, цртаће, приче, бајке, басне,...
- Игре опуштања-социјалне игре
- Развијање слободног ликовног изражавања
- Прославе рођендана обележавање празника својим учешћем
- Боравак на ваздуху
- Хипотерапија
- Одлазак на базен

-Одлазак на излете, посете манастира,...
ЗАДАК-Стимулација визуелне пажње.

IX ЛИЧНЕ СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ

ЗАДАЦИ ОВОГ ПОДРУЧЈА СУ:

- Учење, формирање и вежбање навика и вештина којима се развија већа самосталност детета у погледу старања о себи и својим свакодневним потребама;
- Учење, вежбање и усвајање навика личне хигијене просторије и околине;
- Осамостаљивање детета у самопослуживању и послуживању других у одржавању чистоће и уредности у одевању и личном изгледу;
- Развијање навика културног понашања, навикавања детета на заједнички рад и сарадњу са вршњацима, учешће у групним активностима
- Основна упутсва за безбедно кретање улицом.

ПРОГРАМ ОБУХВАТА:

- Облачење и свлачење одеће и обуће
- Елементарне хигијенске навике
- Узимање оброка
- Пригодне свечаности-издвојени датуми- СВ.ПРОХОП ПЧИЊСКИ, Нова година, дечији рођендани, ВАСКРС, СВ.САВА, Осми март...
- Сарадња са родитељима-индивидуална, групна-родитељски састанци.

Радни терапеут-педагог
Љиљана Голубовић

**РАДНА ЈЕДИНИЦА ЗА РАД
СА ОДРАСЛИМ КОРИСНИЦИМА СА
МЕНТАЛНИМ СМЕТЊАМА**

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА СА КОРИСНИЦИМА ПРЕКО 30 ГОДИНА

УЛОГА И ЗНАЧАЈ ДНЕВНОГ БОРАВКА ЗА ОДРАСЛЕ КОРИСНИКЕ

Рад са одраслим корисницима предпоставља другачију концепцију и организацију рада у односу на млађи узраст. У овом сложеном мултидисциплинарном процесу потребно је уважити индивидуалне разлике и специфичности у њиховим појединачним потребама. Крајњи циљ рехабилитације, третмана и социјалне интеграције је створити такве услове да ове особе, у складу са својим могућностима, могу живети живот достојан човека.

Оснивањем Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“, утиче се на превенцију институционализације, односно омогућава се решавање проблема смештаја и рада са одраслим лицима, уз пружање подршке њиховим породицама.

Дневни боравак одраслим лицима пружа повољну средину за онај ниво друштвеног живота за који су дорасли, омогућава емоционалну стабилност и штити од прејаких фрустрација. Ту су са особама сличних потреба, осећања и сличних способности и процена реалитета.

Овим корисницима наш Центар омогућава дневно збрињавање, исхрану, здравствену заштиту, васпитно-образовни рад, радну окупацију и културно-забавне и рекреативне активности према њиховим способностима и склоностима.

Неопходни су посебни програми рада, који у мањој мери садрже образовне елементе, док васпитни рад треба усмерити на:

- очување постигнутих знања и вештина потребних за свакодневни живот,
- подстицање развоја свих области личности и
- усвајање нових знања и вештина,

што ће им омогућити бољу адаптацију на услове живота у разним видовима, који их очекују када породица не буде у могућности да се стара о њима. Самим тим се одлаже њихово интелектуално пропадање (регресија), које је са годинама неминовно. Пошто се радно не оспособљавају, потребно их је радно окупирати, како би што мање били препуштени сами себи и деструктивности.

Социјализација и интеграција спроводиће се организовањем:

- спортских, музичких и др. такмичења,
- едукативних и рекреативних излета,
- продајних изложби и других активности,

што ће уједно сензибилисати јавност како би се променила стереотипна схватања стања, способности и потреба ових особа.

У групи за одрасле је 18 корисника који су степеноу оштећења врло хетерогени: са умереном менталном ретардацијом је 15 (од тога 2 са Down syn. и 3 са вишеструком ометеношћу), 1 са тешком, 1 са лаком и 1 са аутизмом. Као пропратне сметње јављају се: хемипарезе, епи симптоматологија, ослабљен слух, страбизам и поремећај рефракције, хипертензија, говорне сметње, промене у понашању (психозе, анксиозност, агресија и аутоагресија) и већина је под терапијом. С обзиром на њихове године не чуди да је 8-оро без једног, а 3-оје без оба родитеља, па зато они дневни боравак доживљавају као свој други дом.

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА

Примарни циљ у раду са одраслим лицима је очување степена стечених навика у оквиру подручја:

- бриге о себи,
- моторике,
- комуникације,
- социо-емоционалног понашања са циљем подстицања вишег степена самосталности

Планом и програмом обухваћене су ГРУПНЕ АКТИВНОСТИ:

- култура комуницирања (култура изражавања и опхођења, превенција ризичних облика понашања),
- радна окупација кроз радионице (радионица народне радиности, радионица папирне галантерије, ликовна радионица и еколошки радови),
- секције (рецитаторска, музичка, фолклорна),
- рекреативне активности (излети, спорт, едукативне шетње-уознавање града, понашање у саобраћају),
- ерготерапија са животињама,
- слободне активности (компјутери, друштвене игре, одмор уз кафу и музику...) и

ИНДИВИДУАЛНЕ АКТИВНОСТИ, тј. индивидуални рад:

- са дефектологом (развој говора и језика, сортирање-разврставање по боји, облику и величини, оријентација у времену и простору, рад са едукативним материјалом, рад на компјутеру...),
- са професором физичког васпитања (корективне и др. вежбе),
- са психологом (разна тестирања).

План и програм реализује се кроз следећа подручја:

I ЈЕЗИК, ГОВОР, КОМУНИКАЦИЈА

У оквиру овог васпитног подручја обрађује се и утврђује елементарно читање и писање, рачунање, познавање појмова квалитета и природне и друштвене средине, све у корелацији са програмом социјалног развоја и радом на компјутеру, као и комуникација са животињама.

1. РАЗВОЈ ГОВОРА И ЈЕЗИКА

Основни циљ подразумева схватање говора, запамћивање речи и језичке структуре и формирање унутрашњег говора и језичког мишљења. Други циљ је развој говора који служи комуникацији на социјалном плану (спроводе га васпитачи путем разних вежби и слободног говорног изражавања, у корелацији са осталим подручјима).

У том смислу треба их уводити и у разумевање писаних текстова (да прочита и схвати смисао најчешћих опомена, наредби, забрана и др. обавештења и да се понаша у складу са тим информацијама).

Визуелно и акустичко опажање: посматрање позоришних представа, краћих филмова и др РТВ емисија;

Вежбе употребе разних језичких облика: именице, заменице, придеви, глаголска времена;

Усмено изражавање: опис предмета, појава и догађаја, меморисање песмица, читање и препричавање;

Писано изражавање: преписивање, писање по диктату, писање писама и адресирање;

Поуке о језику: употреба великог слова и знакова интерпункције;

Слободне активности: драмске и рецитаторске активности, квиз игре, учешће у пригодним приредбама и прославама.

2. УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ (ПРИРОДНА И ДРУШТВЕНА СРЕДИНА)

Нежива природа: набрајање, карактеристике, значај

Жива природа: основна својства живих бића, класификација по спољним и др. битним својствима, грађа биљака и животиња, функција важних органа код биљака и животиња, човек (делови тела, унутрашњи органи);

Природне појаве: механичке, метеоролошке, топлотне, светлосне, звучне; предмети и њихова својства;

Екологија: очување животне средине (обрада текстова и песмица на тему екологије), као и лично ангажовање у очувању радног и животног простора;

Годишња доба: набрајање, карактеристике, рад људи, промене код биљака и животиња;

Занимања људи: у граду и на селу;

Саобраћај: врсте саобраћаја и саобраћајних средстава, кретање возила у одређено време- ред вожње, пешак у саобраћају, организовани обилазак градских саобраћајница; понашање у градском превозу.

3. ПОЈМОВИ КВАЛИТЕТА

Појмови и оријентација у простору: у , на , изван испод, иза, горе, доле, наспрам, између, лево, десно, стране света;

Појмови и оријентација у времену: јуче-данас-сутра, ноћ-дан, јутро-подне-вече, разумевање календара, сналажење на часовнику;

Величине и упоређивање величина: велико-мало, кратко-дугачко, уско-широко, танко-дебело, високо-ниско...;

Мерење и мере: практичне радње мерења разних величина;

Линија: разликовање по облику, дужини и положају;

Геометријски облици: именоване, разликовање, цртање, вајање;

Бројеви: препознавање симбола бројева са елементима рачунања, препознавање и памћење значајних бројева (колико има година, датум рођења, број стана, број телефона...), практична примена и апоени новца.

4. РАД НА КОМПЈУТЕРУ

Са развојем друштва мења се и однос према хендикепираним лицима. Пошто је компјутерска технологија једно од обележја савременог друштва, нашла је значајно место у раду са овим особама и то као део рехабилитационог процеса, где кроз игру и забаву они развијају своје психомоторне способности и перцепцију, чиме добијају могућност да буду корисни чланови друштва.

Применом компјутерске технологије подстиче се развој координације покрета, визуелно-моторне координације, визуелног опажања и аудитивне перцепције.

Овај мултисензорни приступ важан је код стицања искуства који оставља трагове у развијању менталних функција, фине моторике, оријентације у простору и времену, вољне и усмерене активности код корисника.

Рад на компјутеру је у корелацији са осталим областима комуницирања, а примењује се у развоју говора и стицању и утврђивању знања кроз цртање, бојење, пригодне игре, гледање слајдова и образовних филмова.

5. КОМУНИКАЦИЈА (ЕРГОТЕРАПИЈА) СА ЖИВОТИЊАМА

Поред терапије коњима (хипотерапија) у свету се успешно примењује и терапија помоћу других животиња (ерготерапија са животињама). Ерготерапија је погодна за особе које имају потешкоће у развоју и проблеме везане за социјалну интеграцију, као и за оне са оштећењима моторике и чула, са поремећајима у понашању (страхови, агресивност, хиперактивност, повученост, депресија) и аутистичне особе.

Ерготерапија утиче на развој и побољшање опажања, моторике, координације, комуникације, даје осећај сигурности, мотивише и подсећа на важност бриге о другима и о себи.

Циљ овакве терапије, са нашим корисницима, за почетак је да се приближе животињама са фараме кроз физички контакт, бригу, уочавање основних карактеристика појединих врста и њихових станишта.

II ЛИЧНЕ СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ

Социјализација је сложени процес изградње личности. Под тим процесом се подразумева прогресивно смањивање нагонских и др. егоистичких тенденција, њихово социјално оплемењивање, као и развијање способности за прилагођавање друштву.

Социјализација на ужем плану одвија се у самом боравку на практичним примерима и у датим ситуацијама. На ширем плану одвија се ван боравка и то на разним местима и у разним ситуацијама: едукативни и рекреативни излети, продајне изложбе, спортска и др. такмичења, биоскоп, позориште, пешачки прелаз, аутобус ... (што корисницима пружа више самопоуздања и сигурности за срећнији и садржајнији живот у заједници).

Садржај активности:

Неговање навика за групни живот и рад-васпитна група и место појединца у групи, поштовање режима дана у боравку и правила у друштвеним и спортским играма;

Формирање елементарне одговорности и дисциплине-извршавање налога и наређења по датим упутствима, схватање и прихватање ограничења, не прелазити на други посао док се започети не заврши, навикавање на промену посла, активности, игре;

Развијање сигурности и опрезности-схватање опасних ситуација и адекватна реакција у њима, помоћ другу и другој особи која се нађе у опасној ситуацији;

Појам о самоме себи и вредновање своје личности-развијање сазнања да може бити користан члан друштва, интеграција (што више контаката у друштвеној заједници: посете, такмичења, изложбе, рекреативно купање у базену...);

Руковање новцем и куповина-располагање наградом или цепарцем, обављање ситне куповине (за потребе домаћинства), куповање предмета за личну употребу, упознавање са поштанским услугама;

Емоционално прилагођавање у животним ситуацијама-развијање осећања одговорности за своје поступке, развијање правилног односа према друговима и супротном полу, понашање у веселим ситуацијама и реаговање у фрустрационим ситуацијама;

Усвајање навика учтивог понашања-поздрављање познатих лица свакодневно, поздрављање непознатих особа- упознавање, дочекивање гостију и посетилаца, примање или давање поклона, комплимената; саучешћа, честитања, разговор телефоном, нуђење или прихватање позива за излазак у шетњу, биоскоп, позориште, на утакмце..., указивање на учтиве и неучтиве начине изражавања, елиминисање псовки и др. непристројних израза;

Формирање свести о елементарним нормама друштвено-моралног понашања-схватање значења неких моралних појмова и односа (испуњавање обећања, одржавање поверења, чување тајни и др.), елиминисање неористојног понашања у разним ситуацијама као што су: оговарање, непристојна радозналост, бучно понашање, пљување на јавном месту, млатарање рукама и сл., спремност да се одигра улога посредника код вршњака или млађих, који су у свађи или препирци, спремност и способност да се у адекватним ситуацијама упути критика, прекор или осуда, због понашања у оправданим случајевима или ситуацијама;

Социјална иницијатива-научити их да затраже обавештење од непознатих лица на непознатим местима, да се снађе у ресторану или послатричари приликом наруџбине и плаћања, да зна да се обрати милиционеру ако се изгуби, или ако му је потребна помоћ, да зна своје личне податке и да их да надлежнима, ако је описмењен да зна да адресира писмо.

III ДНЕВНЕ ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ

У оквиру ове области корисници утврђују стечене навике, а такође стичу и нове. Спроводе се свакодневно, у зависности од дневних активности.

Садржај активности:

Самостално одржавање личне и опште хигијене-правила хигијенског понашања, употреба властитог хигијенског прибора;

Адекватна употреба одеће и обуће-намена, одржавање, самосталност у облачењу;

Исхрана-основни појмови о исхрани, самопослуживање са столом, укључивање на испомоћ у кухињи, одржавање хигијене посуђа и прибора за јело;

Уређивање просторија у боравку и стану-просторије и њихова намена, као и одржавање хигијене;

Правилно руковање електроапаратима

Неговање навика за контролу здравља-интимна хигијена и елементарна знања из области сексуалног васпитања, редовна лекарска контрола (лекар опште праксе, зубар, гинеколог, неуропсихијатар) у сарадњи са нашом здравственом службом и родитељима.

IV РАДНО ОКУПАЦИОНА ТЕРАПИЈА

Радна окупација има васпитну вредност, јер се разним подстицајима развијају радне навике, љубав према раду, истрајност, одговорност, знање, умешност и вештина за обављање једноставних радњи. Тиме се развија моторика, побољшава координација покрета, обогаћује интелектуални живот корисника (увежбавањем појединих операција ствара се сазнање и искуство које доприноси развоју мишљења). Једном речју, радна окупација благотворно делује на целокупан равој и понашање корисника, а све то доприноси бржој социјалној интеграцији.

Квалитет и квантитет рада није примарни циљ, он је само резултат свеукупног развоја наших корисника.

Као и свака мануелна активност, тај рад мора бити усмерен, а у исто време индивидуално дозиран и планиран. Наши корисници су сада радно окупирани кроз радионице народне радиности, папирне галантерије, креативне радионице, еколошке радове и др. активности.

Радови се излажу на продајним и другим изложбама.

РАДИОНИЦА НАРОДНЕ РАДИНОСТИ

ТКАЧКА РАДИОНИЦА

ТКАЊЕ НА РАМУ

Садржаји рада:

- мотање вунице,
- припрема ручних рамова за ткање (сновање основе),
- провлачење потке,
- чворовање вуницом (по шеми)

Средства за рад:

- рам са ексерима,
- канап,
- разнобојна вуница,
- крпице,
- кожице
- пластичне кесе

Производи:

- подметачи, тканице, торбице,
- зидне таписерије

ТКАЊЕ НА РАЗБОЈУ

(израда текстила ручним ткањем)

Садржаји рада:

- припрема материјала за ткање (мотање вунице на клупко, чунак, сноваљку),
- сновање разбоја,
- обука у ткању разним техникама (преплетаји: платно, рипс, кепер),
- завршна обрада тканог производа,
- чишћење разбоја и радног места

Средства за рад:

- разбој, сноваљка, чунак, вуница,
- памучни конац и траке

Производи:

- крпарице, шал, пончо, миље

РАДИОНИЦА ПАПИРНЕ ГАЛАНТЕРИЈЕ

Садржаји рада:

- мерење, обележавање, сечење,
- савијање (на пола и у виду хармонике),
- спајање рупица иглом и концем,
- зумбање картона,
- облагање картона папиром у боји,
- лепљење, укоричавање,
- постављање ручки

Средства за рад:

- папир у боји, картон, украсно платно,
- селотејп, лепак,
- конац (gliseg), траке за ручке
- калуп за папирне кесе
- шило, зумба, игла за вез,

Производи:

- украсне кесе за флаше идр.,
- честитке (у колаж и техници веза),
- мапе за рачуне,
- украсне корпице

КРЕАТИВНА И ЛИКОВНА РАДИОНИЦА

У овој радионици се реализују различити програми уз примену широког спектра ликовних техника:

- цртеж-обичном оловком,
- бојење- дрвеним, воштаним, акварел и уљаним бојама, фломастерима и бојама за свилу,
- колаж,
- мозаик,
- израда предмета од природног материјала.

Специфичност радионице је израда цртежа, зидних слика, уникатних ешарпи и уметнина од предмета и плодова из флоре. Ове активности подстичу фину моторику и развијају креативност. Ангажују се корисници различитог нивоа функционисања.

Програм рада састоји се из тематских целина усклађених са годишњим добима, календаром празника и субјективним доживљајима, као и рад по слободном избору.

ЕКОЛОШКА РАДИОНИЦА

Одржавање и декорација радних просторија,
Баштовански радови: одржавање травњака, живе ограде, цвећа

V РЕКРЕАЦИЈА И СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

Кроз обавезан вид рехабилитације садржани су и разни облици рекреације и организовања слободног времена (од спорта, културно-забавних активности и др. садржаја), као и контакти са широм друштвеном заједницом (кроз заједничке излете, приредбе, такмичења, уметничке радионице...)

Тиме се код корисника:

- шире знања и искуства и подстиче мотивација,
- превентивно делује на развој осећања усамљености и изолованости,
- развија осећање пријатности, задовољства и личне вредности,
- задовољавају потребе за сигурношћу, прихватањем, самопоштовањем,
- развија способност да се прихвати и поднесе повремени неуспех,
- отклањају елементарне тензије,
- утиче на развој позитивних моралних и естетских вредности,
- унапређује комуникација, као један од путева активне социјализације.

Садржај активности:

Пасиван одмор

- одмарање после ручка, уз кафу
- прелиставање илустрованих и др. часописа

-друштвене игре: «не љути се човече», игре са слагалицама, домине, шах, јамб...

-бављење хобијем: сакупљање сличица, касета...

Активан одмор

-спортске активности: фудбал, кошарка, стони-тенис и др. (у сарадњи са проф. физ. васпитања)

-учење основних плесних корака уз музику

-организовање пригодних приредби

-организовање ликовних радионица -у сарадњи са хум.организацијама

-посете приредбама, биоскопу, утакмицама...

-организовање спортских такмичења

-уређење и декорација радних просторија и хола

Разнода

-заједничка прослава дечјих рођендана

-прослава верских и државних празника

-слушање музике по избору и по жељи

-гледање културно-забавног и спортског ТВ програма

Рекреација

-рекреативно купање у базену

-шетње ради упознавања околине

-игре у природи, у складу са годишњим добима

-једнодневни излети

-вишедневни рекреативни боравак (уз посебан програм рекреативног рада са корисницима).

Дипл. дефектолог

Маријола Манчев

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ПСИХОЛОГА

Психолог установе кроз индивидуални и групни рад са корисницима примењује адекватне технике и методе ради процене степена очуваности психофичичких способности, како би способности сваког појединачног корисника биле препознате и у потуности искоришћене. Праћење корисника је могуће једино уз адекватну сарадњу са њиховим родитељима, стараоцима и другим стручним лицима установе.

Поље рада психолога обухвата следеће области:

I УЧЕСТВОВАЊЕ У ПРИЈЕМУ КОРИСНИКА

Психолог врши следеће активности:

врши преглед документације за пријем корисника у установу;

узима опште податке од родитеља или старатеља;

консултује се са члановима комисије за пријем да ли су испуњени услови да се предложени прими у установу;

прати целокупно понашање корисника кроз индивидуални и групни рад у току наредних шест месеци;

доноси одлуку о пријему корисника уз сагласност свих чланова комисије.

II РАЗВРСТАВАЊЕ КОРИСНИКА ПО ГРУПАМА

Да би се формирале хомогене групе за рад и активност (уједначиле група) поштују се основна начела дефектолошко-психолошких критеријума (узима се у обзир календарски и ментални узраст, ниво способности, емоционална и социјална зрелост и интересовања корисника).

III ДИЈАГНОСТИКОВАЊЕ КОРИСНИКА

Овај рад подразумева следеће:

узимају се основнихбиографски подаци од родитеља или старатеља;

процењује се рани психомоторни развој;

процењује се понашање корисника у групи и у току индивидуалног рада;

примењује се одговарајући тестовни материјал ради процене: интелектуалних способности, способности за учење, карактерних особина личности, темперамента, мотивације, (не)постојања можданог оштећења и социјалне зрелости;

процењује се очуваност основних психичких функција;

врши се поређење тако прикупљених података са постављеном дијагнозом корисника од стране комисије за категоризацију деце ометене у развоју.

IV РАД ПСИХОЛОГА НА АДАПТАЦИЈИ КОРИСНИКА

Адаптација корисника подразумева социјализацију и интеграција у животну и радну средину. Она обухвата следеће видове:

психолошка адаптација подразумева редукцију психопатолошких феномена и симптоматологије;

социјална адаптација подразумева санацију поремећених односа и асоцијалног понашања;

педагошка адаптација подразумева неговање стечених навика, усвајање нових и њихово свакодневно упражњавање;

друштвено–рекреативна адаптација односно адаптација на пасивне и активне облике рекреације и забаве,

радна адаптација односно сагледавање радних способности: концентрације,

истрајности, техничке спретности, мотивације, заинтересованости и сл.

V РАД ПСИХОЛОГА У КАБИНЕТУ

Рад психолога у кабинету обухвата следеће активности:

1. ИНДИВИДУАЛНИ РАД СА КОРИСНИЦИМА

Индивидуални рад са корисницима зависи од врсте и степена ометености. Због тога је овај рад прилагођен специфичностима сваке групе.

Рад са корисницима најмлађег узраста (од 5 до 12 година)

У договору са дефектологом групе психолог примењује различите вежбе у раду у зависности од способности сваког појединачног детета.

Спроводе се следеће вежбе, технике и методе:

игра

цртеж

вежбе за развој психомоторике:

Овде спадају следеће вежбе: вежбе упознавања делова тела и телесне целовитости, вежбе за развој опажаја, вежбе моторичке и визуо-моторне координације.

вежбе за подстицање развоја говора и језика:

Овде спадају следеће вежбе: вежбе визуелне и акустичке пажње-вежбе препознавања, вежбе именовања речи, показивања и именовања конкретних предмета

Рад са корисницима пубертетског узраста (од 12 до 18 година) који имају комбиноване сметње

У сарадњи дефектологом обнавља се оно што су корисници претходно вежбали. У раду се користе следеће методе и вежбе:

игра

цртеж

вежбе за развој психомоторике:

Ове вежбе развијају способности опажања и сналажења детета у околини, развијају моторику-моторичке вештине, развијају координацију и подстичу развој говора, когнитивних и других интелектуалних способности. Овде спадају следеће вежбе: вежбе упознавања делова тела и телесне целовитости, вежбе за развој опажаја, вежбе моторичке и визуо-моторне координације.

вежбе за развој говора и језика:

Ове вежбе оспособљавају кориснике да слушају и разумеју говор других, развијају активни и пасивни речник, подстичу когнитивни развој. Овде спадају следеће вежбе: вежбе визуелне пажње, вежбе препознавања, вежбе именована.

Рад са корисницима са дијагнозом первазивних развојних поремећаја удруженим са менталном ретардацијом

У сарадњи са педагогом групе примењују се следеће методе и технике:

игра

цртеж

вежбе за развој говора

вежбе визуелне перцепције

вежбе за развој fine моторике и визуомоторне координације

Рад са омладином који имају менталне сметње (од 18 до 30 година)

У оквиру групе корисника адолесцентног узраста користе се следеће технике и методе:

ВИТИ

Л.А.П. скала

ТНР- тест недовршених реченица

ТЕП- тест его перцепције

Равенове прогресивне матрице (црно-беле и у боји)

цртеж (слободне и задате теме)

цртеж људске фигуре (Маховер техника)

Поред тога примењује се и вежбе за:

сензомоторни и психомоторни развој,

развој говора и вербалног изражавања,

развој логичког мишљења,

развој појма о себи и свом властитом идентитету.

Ове вежбе се примењују у зависности од:

календарског и менталног узраста корисника,

степенa очуваности психичких функција,

постојећих, а неискоришћених потенцијала за развој личности,

тренутног психичког стања,

мотивације.

Рад са одраслим корисницима (преко 30 година)

Индивидуални рад у оквиру најстарије групе корисника (преко 30 година старости) састоји се из истих техника као и рад у групи адолесцентних корисника, а нагласак је на утврђивању степена регресије и успоравању истог.

2. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА КОРИСНИКА

Овај рад подразумева:

интервју са родитељима и узимање основних анамнестичких података;

саветовање родитеља у вези са актуелном породичном проблематиком;

обавештавање родитеља о напредовањима или назадовању у његовом развоју и његовом општем менталном стању;

упућивање родитеља на редовне лекарске контроле, а посебно оне деце (корисника) који имају психичке сметње удружене са менталном ретардацијом.

3. ВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ И АДМИНИСТРАЦИЈЕ

Задатак психолога је да изради досије за сваког корисника који треба да садржи:

биографске податке

податке добијене интервјуом са родитељима или старатељима корисника

резултате психолошке процене личности корисника

материјал са тестирања

налаз и мишљење на основу прикупљених података

препоруке носиоцима васпитно-образовних активности у групама за конкретан рад са тим корисником.

4. ЕВАЛУАЦИЈА ПСИХОЛОШКИХ ПОДАТАКА ДОБИЈЕНИХ У РАЗЛИЧИТИМ ВРЕМЕНСКИМ ПЕРИОДИМА

Психолог треба да:

упореди податке психолошке процене корисника добијене у различитим временским периодима,

процени да ли је дошло до било каквих промена (прогресивних или регресивних) на плану психичких способности и функција,

5. САВЕТОВАЊЕ КОРИСНИКА И ЊИХОВИХ РОДИТЕЉА

Овај рад подразумева:

саветодавни и психотерапијски рад са родитељима

(адаптацију родитеља на стање детета и прихватање хендикепа, стварање реалних очекивања код родитеља у вези дететовог даљег развоја, отклањање негативних емоција код родитеља као што су: амбиваленција, осећање кривице, одбацивање, самооптуживање),

инструктивни рад

(одређивање циљева развоја детета, усклађивање захтева и могућности, рад родитеља са дететром у кући, обезбеђивање повратних информација),

пружање адекватних савета како би се разни сукоби, неслагања, несугласице између корисника међусобно и између корисника и родитеља превазишле на ненасилан и конструктиван начин,

пружање помоћи корисницима у препознавању властитих осећања и проналажење прихватљивих начина каналисања енергије нагона,

VI САРАДЊА СА СТРУЧНИМ ЛИЦИМА УСТАНОВЕ

Ова сарадња подразумева следеће:

1. Заједничко праћење корисника од стране читавог тима стручњака (дефектолога, психолога, васпитача, мед.сестара, лекара, проф.физичке културе).

2. Прилагођавање садржаја рада и начина рада узрасту, способностима и интересовањима корисника,
3. Проналажење заједничких решења проблемима који настају у току групног рада.

VII САРАДЊА СА ДРУШТВЕНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ШИРОМ ЈАВНОСТИ

Задатак психолога је да: размењује искустава са институцијама социјалног типа које имају сличан предмет рада, да се стручно усавршава, да прати савремену литературу која се баве проблематиком и методологијом рада са особама ометеним у менталном развоју и да присуствује семинарима и предавањима.

Дипл. психолог
Споменка Радојевић

ПЛАН И ПРОГРАМ РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Деца и омладина са посебним потребама испољавају многе недостатке у области психомоторног развоја. Физичко васпитање усмерено је ка отклањању и ублажавању ових недостатака, и на развијању очуваних способности и спретности. Спроводе се она телесна вежбања и активности која доприносе одржавању и унапређивању општег телесног здравља, развијању бољег телесног држања и координације. Физичка вежбања доприносе смањењу тензија, развијању пожељних облика понашања детета и успешнијем прилагођавању захтевима друштвеног живота и раду.

Циљеви и задаци:

- да се развије и побољша координација и равнотежа;
- да се одговарајућим физичким активностима и игром ублажују и умањују емоционалне тензије и стичу навике свакодневног вежбања;
- да се утиче на стварање и развијање навика личне хигијене, хигијенског начина живота, као и хигијене средине у којој дете живи;
- да се развијањем навика кретања помогне детету да овлада простором, упозна околину и сопствено тело и подржи спонтано изражавање покрета;
- да омогући детету игру и сличне облике разоноде;
- да олакша укључивање детета у колективе њихових вршњака и у ширу друштвену заједницу.

Циљеви и задаци се остварују кроз следеће активности:

ВЕЖБЕ ЗА РАЗВИЈАЊЕ ОРГАНИЗОВАНОГ СКУПЉАЊА И КРЕТАЊА

Појам става мирно;

Окретање десно лево цели круг;

Појам круга, колоне, врсте;

Кретање у пару, и у колони један иза другог.

ПРИРОДНИ ОБЛИЦИ КРЕТАЊА

1. Ходање:

напред, назад
на прстима
на петама
између две линије
по косој површини
са ношењем предмета
кратки кораци
дуги кораци
с променом ритма
у колони
у пару
четвороножно
по суженој површини
по линији
низбрдо
узбрдо

2. Трчање:

праволинијски
између препрека
с променом правца кретања
кружно
низбрдо

3. Скакање:

скакутање на обе ноге у месту и кретању
скакутање на једној ноzi у месту и кретању
скакање у вис и даљ из места и залета
прескакање ниских препрека из места и залета
ускакање у обележен простор

4. Котрљање и колутање

колут напред
колут назад
око осе тела

5. Пузање:

на стомаку
на леђима
на боку
четвороношке

6. Пењање и силажење:

степенице
клупице

7. Вучење и гурање:

канапа
столице
гурање ваљка

гурање у пару (један другог)

8. Провлачење:

испод препрека и
затегнутог канапа

9. Савладавање природних препрека

у парку Чаир

10. Вежбе равнотеже:

статичке-стајање на једној ноzi, на нестабилној површини, са затвореним
очима и испруженим рукама
динамичке-ход по суженој површини и по греди, вожња бицикле

РАД СА ЛОПТОМ

1. Бацање и хватање лопте:

обема рукама
једном руком
на више начина

2. Вођење лопте:

обема рукама (у месту и кретању)
једном руком (у месту и кретању)
између препрека (руком и ногом)

3. Шутирање лопте: десном и левом ногом

4. Гађање, котрљање лопте

5. Полигон

ОСТАЛЕ АКТИВОСТИ

1. Јутарња гимнастика

2. Спортске и такмичарске игре:

стони- тенис
пикадо
фудбал

3. Шетња (летње и зимске активности)

4. Прославе

5. Учење плесних и народних игара

6. Рекреативно купање и рад у базену

7. Једнодневни и вишедневни излет

8. Активности на фарми животиња

9. Учешће на такмичењима дневних боравака јужне Србије

10. Индивидуални рад

РАД ПО ГРУПАМА

Најстарија група: очување постојеће моторике, спортске и такмичарске игре, учење плесних и народних кола;

Средња група: побољшање и очување моторике, равнотеже и оријентације у простору;

Комбинована група: вежбе равнотеже, ходања и свих природних облика кретања;

Развојна група: организовано скупљање и кретање, вежбе за природне облике кретања;

Аутистична група (рад ће се изводити у сарадњи са васпитачима групе)

- циљ у раду са аутистичном децом је:

- кориговање бизарних и стереотипних покрета;
- одржавање потребног нивоа моторних и радних способности деце и
- развијање интересовања за игру и спорт.

- задаци физичког васпитања у раду са аутистичном децом су:

локомоторне активности

- манипулативне активности
- вежбе равнотеже (статичне и динамичне)
- положај тела у мировању и кретању
- увежбавање у избегавању препрека и оријентација у простору.

Проф. физ. восп.
Слађана Јованчић

ПЛАН И ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ КОРИСНИКА

Здравствена заштита корисника спроводи се кроз дневни, месечни и годишњи план и програм рада.

Дневни план и програм

Обухвата:

1. Јутарњи пријем корисника:
 - преглед грла, лимфних жлезда врата, коже и видљиве слузокоже.
 - контрола личне хигијене
 - узимање података од родитеља о здравственим проблемима или проблемима у понашању њихове деце (ако их је било код куће)
2. Упознавање васпитача са здравственим проблемима корисника из њихове групе (ако је нешто уочено на пријему)
3. Подела терапије (у време доручка, ручка и ужине)
4. Мерење крвног притиска корисницима који узимају антихипертензивну терапију (два пута недељно, по потреби и чешће)
5. Збрињавање корисника у току напада епилепсије
6. Збрињавање корисника када су јако раздражљиви и агресивни према себи и другима
7. Збрињавање насталих повреда
8. Збрињавање корисника када имају друге здравствене проблеме (повишена температура, главобоља, повраћање и др.)
9. Контрола хигијенске исправности хране коју узимају корисници
10. Контрола хигијене кухиње, посуђа, као и личне хигијене особља које сервира храну
11. Контрола хигијене радних просторија и тоалета за кориснике и особље
12. Здравствена служба налаже да се појачају санитарно-хигијенске мере у случајевима када је проглашена епидемија неке заразне болести (грип, жутица, цревне заразне болести и др.), како би се спречила појава заразе:
 - стављање посуда са раствором дезинфекционог средства за потапање руку испред тријажне амбуланте и у тоалетима за кориснике и особље
 - постављање отирача за ноге натопљених раствором дезинфекционог средства испред тријажне амбуланте и испред радних соба у којима бораве корисници
 - пребрисавање раствором дезинфекционог средства трпезаријских столова и столова у радним собама корисника
 - дезинфекција тоалета за кориснике и особље више пута у току дана

Месечни план и програм

Обухвата:

1. Мерење крвног притиска свим корисницима изнад осамнаест година у циљу откривања нових случајева хипертензије (једном месечно)
2. Мерење телесне тежине корисницима код којих је она знатније изнад или испод нормалне (једном месечно)
3. Сарадња са хигијенско-епидемиолошком службом Дома здравља која долази у Центар ради контроле хигијене и даје упутства о предузимању појачаних санитарно-хигијенских мера у случају проглашавања епидемије неке заразне болести
4. Давање упута за санитарни преглед особљу које сервира храну
5. Узимање резултата санитарних прегледа (санитарних књижица) из Завода за превентивну медицину
6. Сарадња са комисијом за пријем нових корисника

Годишњи план и програм

Обухвата:

1. Систематски преглед корисника (једном годишње)
2. Контрола лабораторијских налаза (крвна слика, мокраћа, столица, брис грла и носа), које доносе корисници по повратку са летњег распуста
3. Праћење корисника на излетима или рекреативном боравку (вишедневном, у оквиру кога се врши:
 - подела редовне терапије
 - збрињавање повреда и других здравствених проблема
 - контрола крвног притиска
 - контрола хигијене просторија где бораве корисници
 - контрола хране коју узимају корисници за време рекреативног борава
4. Сарадња са Републичком санитарном инспекцијом која врши контролу хигијене и предлаже мере за унапређење исте, као и контролу санитарних књижица особља које ради непосредно са храном
5. Сарадња са Центром за превенцију Дома здравља чија екипа врши превентивен прегледе свих запослених

Др Братислава Ђиновић

На основу члана 27.Статута Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју, Управни одбор је на седници одржаној дана.....год. донео следећу одлуку:

О Д Л У К А

Усваја се Годишњи финансијски план за 2012.годину, као саставни део Годишњег плана рада Центра „ Мара“.

Заменик председника Управног одбора
Центра „ Мара“

Слободан Давидовић

ПЛАН ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ЦЕНТРА ЗА 2012.ГОДИНУ

План финансијског пословања Центра за 2012. годину сачињен је у сарадњи са надлежном Управом за дечију, социјалну и примарну здравствану заштиту и Управом за финансије града Ниша, имајући у виду да је град Ниш оснивач Центра и да се Центар финансира искључиво из буџета града Ниша.

Број позн	Економ .	ОПИС	План за 2012.г
--------------	-------------	------	-------------------

ц.	класиф ик.		
55	4110	Плате, додаци и накнаде запослених	19.921.000
	4111	Плате, додаци и накнаде запослених	19.921.000
56	4120	Социјални доприноси на терет послодавца	3.566.000
	4121	Допринос за ПИО	2,192.000.
	4122	Допринос за здравствено осигурање	1,225.000
	4123	Допринос за незапосленост	149.000
57	4130	Накнаде у натури	670.000
	4131	Накнаде трошкова за превоз на посао и са посла	670.000
58	4210	Стални трошкови	1,250.000
	4211	Трошкови платног промета и банкарских услуга	30.000
	4212	Енергетске услуге	920.000
—	4213	Комуналне услуге	90.000
—	4214	Трошкови комуникацуја	210.000
59	4220	Трошкови путовања	110.000
	4221	Трошкови службених путовања у земљи	95.000
	4229	Остали трошкови транспорта	15.000
60	4230	Услуге по уговору	325.000
	4231	Административне услуге	
	4232	Компјутерске услуге	110.000
	4233	Услуге образовања и усавршавања запослених	125.000
	4236	Услуге за домаћинство и угоститељство	50.000
	4237	Репрезентација	40.000
61	4240	Специјализоване услуге	90.000
	4243	Медицинске услуге	15.000
	4249	Остале специјализоване услуге	75.000
62	4250	Текуће поправке и одржавање	260.000
	4251	Текуће поправке и одржавање зграде и објекта	220.000
	4252	Текуће поправке и одржавање опреме	40.000
63	4260	Материјал	900.000
	4261	Административни материјал	220.000
	4263	Материјали за образов. и усавршавање запослених	120.000
	4264	Материјал за саобраћај	250.000
	4267	Медицински и лабораторијски материјали	70.000
	4268	Материјали за одржавање хигиј.и угоститељство	220.000
	4269	Материјали за посебне намене	20.000
65	4820	Порези, обавезне таксе и казне	200.000

	4821	Остали порези	160.000
	4822	Обавезне таксе	40.000
66	5110	Зграде и грађевински објекти	4,800.000
67	5120	Машине и опреме	500.000
	5121	Опрема за саобраћај	200.000
	5122	Административна опрема	300.000
		У К У П Н О:	32,592.000

Шеф рачуноводства:

Директор:

Центар очекује да ће у 2012.години наставити сарадњу са донаторима у виду помоћи за набавку опреме за рад са корисницима. Средства добијена по основу донација посебно ће се исказивати, и утрошак истих је у надлежности контроле Управног и Надзорног одбора, а по основу одредаба Правилника о утрошку средстава добијених од донатора или продајом радова корисника путем аукција.